

รายงานการประชุม
การฝึกอบรมแผนพัฒนาบุคลากร รอบ ๒/๒๕๖๑ สำหรับข้าราชการและพนักงานราชการ
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม
ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๗.๓๐ น.
ณ โรงแรม iHotel อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

*****

ผู้ผู้มาประชุม

๑. นายสมชาย อนันต์จารุตระกูล ปศุสัตว์จังหวัดนครพนม (ประธาน)
๒. นายเชิดชัย จันทร์ตระกูล เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน
๓. นายณัฐกร เฉลิมชาติ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์
๔. นายประกิจ ศรีไสย์ นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ
๕. นายพิพรรธพงศ์ พุดเพราะ นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ
๖. นายนาวา อักษร นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ
๗. นายนิสสัย ศรีจันทร์ ปศุสัตว์อำเภอเมืองนครพนม
๘. นายประยงค์ กอมณี ปศุสัตว์อำเภอโพนสวรรค์
๙. นายนิวัฒน์ชัย เทพสุนทร ปศุสัตว์อำเภอศรีสงคราม
๑๐. นายบุญสนอง หลวงโปี ปศุสัตว์อำเภอเรณูนคร
๑๑. นายปิติ พรรณวงษ์ ปศุสัตว์อำเภอวังยาง
๑๒. นายอนุรักษ์ กองไชย ปศุสัตว์อำเภอท่าอุเทน
๑๓. นายนพคุณ คล้ายพันธ์ ปศุสัตว์อำเภอบ้านแพง
๑๔. นายสามารถ ดาวเศรษฐ์ ปศุสัตว์อำเภอนาหว้า
๑๕. นายชรรค์ชัย ช่างชัย ปศุสัตว์อำเภอปลาปาก
๑๖. นายอรรถพล อัครจันทร์ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
รักษาราชการแทนปศุสัตว์อำเภอนาทม
๑๗. นายสุพจน์ บุญรัตน์ สัตวแพทย์ชำนาญงาน
๑๘. นายภพพล ประเสริฐสิงห์ นายสัตวแพทย์ปฏิบัติการรักษาการในตำแหน่ง
ปศุสัตว์อำเภอนาแก
๑๙. นายสิทธิชัย จันทร์เสนห์ สัตวแพทย์ชำนาญงาน
๒๐. นายสุธี ธรรมวงศา เจ้าพนักงานสัตวบาลปฏิบัติงาน
๒๑. นางสาวหฤทัย รุ่งเรือง นายสัตวแพทย์ชำนาญการ
๒๒. นางคมคาย พรหมประกาย เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๒๓. นายประหยัด ศรีโคตร นายสัตวแพทย์ชำนาญการ
๒๔. นายสาคร ปุริมาตร เจ้าพนักงานสัตวบาลชำนาญงาน
๒๕. นางสาวมุตม่อง แสนฝ้าย เจ้าพนักงานสัตวบาลชำนาญงาน

๒๖. นายพัลลภ นุโพธิ์	สัตวแพทย์ชำนาญงาน
๒๗. นายศรายุทธ ดอนต้อ	นายสัตวแพทย์ปฏิบัติการ
๒๘. นางสาวณัชชา มารศรี	นายสัตวแพทย์ปฏิบัติการ
๒๙. นางสาวพรรณธิดา แก้วสุริยา	นายสัตวแพทย์ปฏิบัติการ
๓๐. นางสาวมารีสา แสงเดชา	พนักงานผู้ช่วยสัตวบาล
๓๑. นางสาวชวลิตา มุกดาสนิท	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
๓๒. นางสาวศินิทร่า ปันโคตร	เจ้าพนักงานสัตวบาล
๓๓. นายศิระ สาริบุตร	นักจัดการงานทั่วไป
๓๔. นายปกรณ์ มีมูล	นักวิชาการสัตวบาล
๓๕. นายประสิทธิ์ชัย ปาลือชา	เจ้าพนักงานสัตวบาล
๓๖. นางสาววันดี คำตั้งหน้า	เจ้าพนักงานสัตวบาล
๓๗. นางสาวพิมลพรรณ สีหาบุตร	เจ้าพนักงานสัตวบาล
๓๘. นางกัลยา สุ่มวงษ์	เจ้าพนักงานสัตวบาล
๓๙. นายสถิตย์ พวงศรี	เจ้าพนักงานสัตวบาล

ผู้เข้าร่วมประชุม

-ไม่มี-

เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๐๐ น.

เมื่อข้าราชการ พนักงานราชการ ในสังกัดสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม มาครบองค์ประชุม นายสมชาย อนันตจารุตระกูล ปศุสัตว์จังหวัดนครพนม เป็นประธานในที่ประชุม ได้นำข้าราชการสวดมนต์ให้พระกล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่อง ประธานแจ้งในที่ประชุมทราบ

ประธาน ตามที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม ได้ประชุมชี้แจงการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร รอบ ๒/๒๕๖๑ สำหรับข้าราชการและพนักงานราชการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม ไปแล้วนั้น ในวันที่ได้เชิญทุกท่านมาฝึกอบรม “โครงการประชุมพัฒนาศักยภาพในการเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันโรคใช้หวัดนก ภายใต้โครงการความร่วมมือไทย – ลาว (นครพนม – คำม่วน) ในการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนก “การประเมินพื้นที่ปลอดโรคใช้หวัดนกในพื้นที่ชายแดน และการสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) ในการป้องกันควบคุมโรคใช้หวัดนก จังหวัดนครพนม-แขวงคำม่วน” ตามตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชา รอบที่ ๒/๒๕๖๑ โดย วิทยากรภายนอกในการฝึกอบรมโดยวิธีการบรรยาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนนักปฏิบัติ CoP (Community of Practice) ขอให้ทุกท่านตั้งใจฟังและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่อง พิจารณารับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่อง สืบเนื่องมาจากการประชุมครั้งที่แล้ว

- ไม่มี-

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่อง เพื่อทราบและดำเนินการ

ประธาน การฝึกอบรมตามแผนในวันนี้ จำนวน ๓๘ คน ประกอบด้วยข้าราชการ จำนวน ๒๘ คน และพนักงานราชการ จำนวน ๑๐ คน ข้าราชการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของข้าราชการทั้งหมด ในหน่วยงาน และพัฒนาพนักงานราชการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของพนักงานราชการทั้งหมดในหน่วยงาน ขอให้ทุกท่านได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนให้ที่ประชุมทราบ

มติที่ประชุม รับทราบ

นายदनัย เนวมมาตรย์ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ หัวหน้างานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม

กิจกรรม: การทำแผนเผชิญเหตุ

- แบ่งกลุ่มๆ ละประมาณ ๘-๑๓ คน โดยแบ่งหน้าที่ตามโครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) ดังนี้
  ๑. ผู้บัญชาการเหตุการณ์
  ๒. SAT
  ๓. ยุทธศาสตร์
  ๔. Operation
  ๕. สื่อสารความเสี่ยง
  ๖. สำรองวัสดุ เวชภัณฑ์ และส่งกำลังบำรุง
  ๗. การเงินและงบประมาณ
  ๘. ประสานงานและเลขานุการ
  - ๙.-๑๒. และภารกิจอื่นๆตามความเหมาะสม
- แสดงบทบาทสมมติส่วน operations briefing ในวันสุดท้ายของการประชุม

ตัวอย่างการตรวจจับไข้หวัดนกในพื้นที่ชายแดน

โรคไข้หวัดนกเป็นโรคติดต่อในสัตว์ปีก เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่บางสายพันธุ์ที่พบในสัตว์ปีกซึ่งเป็นแหล่งรังโรคในธรรมชาติ โดยปกติโรคนี้ติดต่อมาอย่างคนได้ไม่มากนัก แต่คนที่สัมผัสใกล้ชิดกับสัตว์ที่เป็นโรคอาจติดเชื้อได้

มีรายงานการติดโรคจากสัตว์ปีกไปสู่คนเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อเกิดโรคระบาดของสัตว์ปีกในฮ่องกง จนทำให้มีผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกชนิด H๕N๑ จำนวน ๑๘ ราย เสียชีวิต ๖ ราย

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เด็กฮ่องกงสองคนที่เดินทางกลับจากจีนแผ่นดินใหญ่ ติดเชื้อไข้หวัดนกชนิด H๕N๒ เกิดขึ้นในอาการที่พบคือไข้หวัดใหญ่อย่างอ่อน เป็นที่น่าสนใจว่า internal genes ทั้ง ๖ ชิ้นของเชื้อไข้หวัดนกชนิด H๕N๒ นี้ใกล้เคียงมากกับเชื้อไข้หวัดนกชนิด H๕N๑

ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๖ พบการระบาดของไข้หวัดนกชนิด H๗N๗ ในฟาร์มไก่ในเนเธอร์แลนด์และต่อมามีผู้ป่วยจากการสัมผัสกับสัตว์ปีกเกิดขึ้น ๘๖ ราย และแพร่ไปสู่สมาชิกในครอบครัว อีก ๓ ราย

ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในทวีปเอเชียหลายประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า ไทย เวียดนาม และอินโดนีเซีย ในประเทศไทยพบผู้ป่วยรวม ๒๕ ราย เสียชีวิต ๑๗ ราย

ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีรายงานการติดเชื้อไข้หวัดนกชนิด H๗N๙ ในมนุษย์ครั้งแรกในประเทศจีน ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จากรายงานองค์การอนามัยโลก พบผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกชนิด H๗N๙ จำนวน ๓๓๘ ราย เสียชีวิต ๖๓ ราย

สัตว์รังโรค

นกเป็ดน้ำ นกอพยพ นกทะเลและนกตามธรรมชาตินั้นแหล่งรังโรคโดยไม่แสดงอาการ และสามารถแพร่เชื้อไปยังเป็ด ไก่ในฟาร์มและสัตว์ปีกที่เลี้ยงปล่อย และแสดงอาการจนเกิดการระบาดขึ้นได้ ไก่วงไวต่อเชื้อไขหวัดนกมากที่สุด

วิธีการติดต่อระหว่างสัตว์ปีก

เชื้อไวรัสโดยจะขับถ่ายไวรัสออกมาทางอุจจาระและสิ่งคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ และติดต่อสู่สัตว์ปีกที่ไวรับเชื้อ ทางระบบทางเดินหายใจ และทางเดินอาหาร

วิธีการติดต่อจากสัตว์สู่สัตว์

ในสัตว์ปีก ไขหวัดนกติดต่อผ่านการสัมผัสโดยตรงกับอุจจาระและสิ่งคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ เช่น จากนกธรรมชาติที่เข้ามาในฟาร์มไก่ เป็ดไล่ทุ่งที่ได้รับเชื้อจากแหล่งน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อจากมูลนกอพยพ รวมทั้งการชนไก่ การตีไก่

เชื้อไวรัสไขหวัดนกสามารถมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้เป็นระยะเวลาาน และอาจแพร่กระจายไปกับสิ่งของต่างๆ ที่ปนเปื้อนเชื้อ เช่น อาหารสัตว์ รองเท้า เสื้อผ้า อุปกรณ์ในการเลี้ยง เช่น ถาดไข่ รถยนต์เข้าออกจากฟาร์มหนึ่ง ไปยังอีกฟาร์มหนึ่ง

ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอาจรับเชื้อผ่านการกินสัตว์ปีกที่ติดเชื้อได้ เช่น เสือติดโรคจากการกินซากไก่ที่ติดเชื้อไขหวัดนก

วิธีการติดต่อระหว่างสัตว์สู่คน

คนสามารถติดเชื้อจากสัตว์ได้จากการสัมผัสสัตว์ป่วยโดยตรง จากการสัมผัสกับสิ่งคัดหลั่งจากสัตว์ที่เป็นโรค เช่น อุจจาระ น้ำมูก น้ำตา น้ำลายของสัตว์ป่วย และโดยทางอ้อม จากการกินอาหารหรือน้ำจากสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ และไม่ผ่านการปรุงสุก ผู้ที่มีความเสี่ยงในการเกิดโรค ได้แก่ ผู้เลี้ยง ฆ่า ขนส่ง ขนย้าย ผู้ขายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก คนตีไก่ สัตวบาล และสัตวแพทย์ รวมถึงเด็กๆ ที่เล่นและคลุกคลีกับสัตว์ โรคอาจติดต่อระหว่างคนสู่คนได้จากการสัมผัสสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย เช่น ญาติใกล้ชิด บุคลากรทางการแพทย์ที่ดูแลรักษา

การเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกในพื้นที่ชายแดน สามารถใช้การเฝ้าระวังจากสองแหล่ง ได้แก่ เฝ้าระวังในกลุ่มผู้ป่วยที่มารับการรักษา และการเฝ้าระวังจากข่าวการเจ็บป่วยในชุมชน

การเฝ้าระวังโรคในผู้ป่วย ใช้วิธีนับรายงานผู้ป่วยที่รักษาในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งผู้ป่วยมีการวินิจฉัยโรคแน่นอนจากแพทย์ และพยาบาลที่ได้รับการฝึกอบรม มีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ทำให้ทราบว่าโรคเกิดกับคนกลุ่มใด ส่วนใหญ่เกิดที่ไหน ช่วงเวลาใด วิธีการนี้เชื่อถือได้มาก แต่บางครั้งล่าช้าและไม่ครบถ้วน เพราะไม่รวมข้อมูลผู้ป่วยที่รักษาเองหรือไปคลินิก

ทำอย่างไรจึงจะทราบสถานการณ์โรคได้รวดเร็วขึ้น

- ข่าวการเกิดโรคสามารถบอกได้ว่าโรคเกิดขึ้นที่ไหน
- ข่าวเรื่องผิดปกติเป็นที่นิยมพูดคุย หรือส่งข่าวมากกว่าเรื่องปกติ
- การแจ้งหรือส่งข่าวเป็นวิธีที่เร็วกว่าการรายงานเป็นขั้นตอน

ข่าว จึงใช้เฝ้าระวังโรคได้ เรียกว่า “**การเฝ้าระวังเหตุการณ์**” โดยเฝ้าสังเกตการณ์เจ็บป่วยในชุมชน ถ้าพบเหตุการณ์ที่น่าจะผิดปกติ ให้รีบแจ้งข่าวหรือส่งข่าวถึงกันทันที วิธีการนี้ง่าย สะดวก เหมาะสำหรับใช้ในชุมชน แต่มีข้อควรระวังจากการแจ้งข่าวซ้ำซ้อน และการแจ้งข่าวคลาดเคลื่อน เนื่องจากจำข้อมูลมาผิด หรือลืมข้อมูลที่สำคัญบางอย่าง

ในกรณีไขหวัดนก ต้องอาศัย “**การเฝ้าระวังเหตุการณ์**” ที่เป็นปัจจัยเสี่ยงจากการเกิดโรคในคนได้แก่ มีสัตว์ป่วยและตายจำนวนมาก หรือมีการป่วยตายผิดปกติของไก่ หรือนกตามธรรมชาติ หรือนกอพยพ หรือสัตว์ปีกอื่น ๆ โดยอาศัยข้อมูลความร่วมมือของในชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม) เพื่อน เพื่อนบ้าน ผู้ร่วมงาน ครอบครัวผู้ป่วย ผู้ป่วย ญาติจากต่างประเทศ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต.เทศบาล ครู ตำรวจ ผู้สื่อข่าวในพื้นที่ ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชน อาสาสมัครอื่น ๆ เช่น อาสาสมัครปศุสัตว์ อปพร. อาสาชุมชน คลินิกเอกชน ร้านขายยา สัตว์ ร้านจำหน่ายสัตว์ปีก กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไก่ กลุ่มไก่ชน และจากปศุสัตว์ในพื้นที่

/ตัวอย่างเหตุการณ์...

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่สงสัยโรคไข้วัดนกในสัตว์เพื่อเฝ้าระวังโรคได้แก่

๑) สัตว์ปีกที่เลี้ยงในระบบฟาร์ม มีการตายอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ ใน ๒ วัน

หรือมีอัตราการกินอาหารและน้ำลดลงร้อยละ ๒๐ ใน ๑ วัน หรือ

๒) สัตว์ปีกที่เลี้ยงแบบหลังบ้าน มีอัตราการตายอย่างน้อย ร้อยละ ๕ ใน ๒ วัน

๓) สัตว์ปีกตามข้อ ๑) และ ๒) แสดงอาการอื่นร่วมด้วย ดังนี้

- ตายกะทันหัน

- อาการระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจลำบาก หน้าบวม น้ำตาไหล

- อาการทางระบบประสาท เช่น ชัก คอบิด

- ท้องเสีย หรือขนยุ่ง ซึม ไม่กินอาหาร ไช้ลด ไช้รูปร่างผิดปกติ หงอนเหนียงสีคล้ำ หรือ

หน้าแข้งมีจุดเลือดออก

ข้อมูลที่ได้ อาจได้มาจากระบาดของประเทศเพื่อนบ้านด้วย โดยการซักถามจากญาติ หรือเพื่อนที่เดินทางมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ข้อมูลจากการพูดคุยระหว่างเจ้าหน้าที่ด่านควบคุมโรคระหว่างประเทศ ลักษณะไก่ หรือสัตว์ปีกที่ส่งมาขายจากต่างประเทศมีราคาถูกลงผิดปกติ ตัวเล็ก มีหลายขนาด เป็นต้น

การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในคน ทำได้โดยประเมินสถานการณ์จากข้อมูลที่จำเป็น เช่น จำนวนของผู้ป่วยที่สงสัยสภาพแวดล้อมของสถานที่/ที่อยู่อาศัยของผู้ป่วยว่าเป็นคนไทย หรือชาวต่างประเทศ มีญาติหรือบุคคลใกล้ชิดในประเทศมีอากาศคล้ายกันหรือไม่ วันเริ่มป่วย อาการและอาการแสดง รุนแรงหรือไม่ ประวัติการสัมผัส:- การสัมผัสสัตว์ปีก, การเดินทางจากต่างประเทศ, อาชีพหรือลักษณะงาน และการตรวจชันสูตรทางห้องปฏิบัติการเบื้องต้น ตามนิยามอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ (ILI)

การค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมทำให้มั่นใจว่า มีผู้ป่วยทั้งหมดที่ร้าย อาจทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดโรคจากคนสู่คน และอาจพบความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา ของผู้ป่วยหรือกลุ่มผู้ป่วย โดยต้องพิจารณาลักษณะอาการที่เป็นไปได้ทั้งหมดของผู้ป่วย ตั้งแต่เริ่มสอบสวนโรคซึ่งจะช่วยบอกขอบเขตของการระบาด พึงระลึกเสมอว่าอาจมีทั้งผู้ติดเชื้อที่ไม่แสดงอาการ ผู้ป่วยที่ตายหรือหายเรียบร้อยแล้ว ผู้มีความเสี่ยงในการติดเชื้อ ผู้ที่ไม่ไปรักษา กินยาเอง และผู้ไปรักษาที่โรงพยาบาล

การค้นหาผู้ป่วยเชิงรุก

➤ ไปค้นหาที่ หน่วยบริการสาธารณสุขพื้นที่, บ้านผู้ป่วยชุมชนหรือหมู่บ้านติดกัน และการร่วมเลี้ยงสัตว์

รค้นหาผู้ป่วยเชิงรับ

➤ จากผู้ที่มารับบริการในสถานบริการสาธารณสุข

➤ ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่พบผู้ป่วย เพื่อให้ชุมชนช่วยแจ้งหากพบผู้ที่มีอาการสงสัย

จะค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมอย่างไร

ต้องพิจารณาลักษณะอาการที่เป็นไปได้ ทั้งหมดของผู้ป่วย ตั้งแต่เริ่มสอบสวนโรค

Active

➤ ไปค้นหาที่ หน่วยบริการสาธารณสุขพื้นที่, บ้านผู้ป่วยชุมชนหรือหมู่บ้านติดกัน และการร่วมเลี้ยงสัตว์

Passive

➤ จากผู้ที่มารับบริการในสถานบริการสาธารณสุข

➤ ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่พบผู้ป่วย เพื่อให้ชุมชนช่วยแจ้งหากพบผู้ที่มีอาการสงสัย

ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern หรือ PHEIC) หมายถึง เหตุการณ์สาธารณสุขระหว่างประเทศที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อประเทศอื่น ๆ จากการแพร่ระบาดระหว่างประเทศ และต้องอาศัยความร่วมมือจากนานาชาติในการรับมือกับเหตุการณ์นั้น

- ทำให้เกิดผลกระทบทางสุขภาพที่มีความรุนแรง ได้แก่ โรคหรือภัยที่ทำให้เกิดการป่วยและการตายจำนวนมาก หรือมีอัตราป่วยตายสูง

/เป็นเหตุการณ์...

- เป็นเหตุการณ์ที่ผิดปกติหรือคาดไม่ถึงมาก่อน เช่นไม่เคยมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ทั้งในคนและในสัตว์
- มีโอกาสที่จะแพร่ไปสู่พื้นที่อื่น หมายถึง โรคมีศักยภาพหรือแนวโน้มที่จะแพร่ไปสู่อำเภออื่น จังหวัดอื่น หรือระบาดข้ามประเทศ
- อาจต้องมีการจำกัดการเคลื่อนที่ของผู้คนหรือสินค้า ในกรณีไข้หวัดนกก็สามารถทำให้เกิดการกีดกันการนำเข้าส่งออกสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ได้

หากมีผู้ป่วยไข้หวัดนกเพียง ๑ ราย ถือว่าเป็นไข้หวัดใหญ่ในคนสายพันธุ์ใหม่ จำเป็นต้องแจ้งจุดประสานงานกฏอนามัยระหว่างประเทศ โดยแจ้งตามลำดับขั้นจากตำบล อำเภอ จังหวัด เขต มายังจุดประสานงานกฏอนามัยระหว่างประเทศที่สำนักระบาดวิทยา

การประสานงานระหว่างประเทศจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลการระบาดระหว่างประเทศทั้งในคนและในสัตว์ จนกระทั่งนำไปสู่การสอบสวนโรคร่วมกัน (Joint investigation) กันได้

มาตรการควบคุมโรคในผู้ป่วยหรือสัตว์ป่วยได้แก่

การแยกผู้ป่วยหรือสัตว์ป่วย (Isolation) คือการแยกคนหรือสัตว์ป่วยซึ่งอยู่ในระยะติดต่อของโรคออกจากผู้อื่น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคนั้นแพร่กระจายหรือก่อให้เกิดการระบาดไปยังผู้ที่ไวต่อการรับเชื้อได้ โดยใช้มาตรการป้องกันการติดเชื้อ (Universal precaution) เพื่อป้องกันการติดเชื้อมายังบุคลากรและผู้ที่อาจสัมผัสโรคคนอื่นประกอบด้วยการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย (personal protective equipment) เช่น ถุงมือ หน้ากากอนามัย การสวม ถอด การล้างมือ และการทิ้งวัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้อง

การกักกัน(Quarantine) คือ การจำกัดหรือติดตามเฝ้าระวังคนหรือสัตว์ที่มีอาการปกติซึ่งสัมผัสคนหรือสัตว์ป่วย เพื่อป้องกันการแพร่โรคจนกว่าจะพ้นระยะฟักตัวของโรค การกักกันสัตว์นิยมใช้แยกสัตว์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ หรือสัตว์ที่มีการเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นเพื่อตรวจสอบโรคที่อาจติดมาจากการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ มาตรการการควบคุมโรคในสัตว์เมื่อพบผู้ป่วยในระยะเริ่มแรกหรือสงสัยว่าจะมีการเกิดโรค หรือการระบาดในสัตว์อีกอย่างหนึ่งคือ **การระงับการเคลื่อนย้ายสัตว์ (Animal movement control)** มาตรการระงับการเคลื่อนย้ายสัตว์มักเป็นมาตรการแรกเมื่อมีการเกิดโรคหรือการระบาดของโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

การป้องกันการแพร่เชื้อ

การป้องกันการแพร่เชื้อ คือกลไกการลดการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากแหล่งโรคหรือแหล่งรังโรค ไปยังคนหรือสัตว์อื่น มีความจำเป็นมากสำหรับโรคติดต่อที่อาจแพร่กระจายจากสัตว์สู่คน หรือบุคคลอื่นในชุมชนโดยการปะปนไปกับแหล่งโรค (Source of infection) เช่น อาหาร น้ำ อุจจาระสิ่งคัดหลั่งของสัตว์ เป็นต้น หรือรังโรค (Reservoir of infection) เช่น สัตว์นำโรค การดำเนินการเกี่ยวกับการกำจัดเชื้อที่อยู่ในน้ำ อาหาร สัตว์นำโรค และสิ่งแวดล้อม สามารถทำได้โดยวิธีต่างๆ ได้แก่

การทำลายเชื้อ คือ การใช้สารเคมีหรือกรรมวิธีทางกายภาพ เพื่อฆ่าเชื้อโรคที่อยู่นอกร่างกาย ซึ่งสามารถลดความเสี่ยงของการแพร่กระจายโรคได้อย่างมาก เช่น การทำลายเชื้อเสื้อผ้าที่ปนเปื้อนสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย การทำให้น้ำสะอาดปราศจากเชื้อโดยคลอรีน การใช้โซเดียมไฮโปคลอไรต์ในการฆ่าเชื้อโรคไข้หวัดนกในโรงเรียนเลี้ยงไก่ ยานพาหนะ หรือการโรยปูนขาวในคอกปศุสัตว์

การทำลายสัตว์พันธุ์ (Stamping out) หมายถึงการทำลายสัตว์หรือการกำจัดสัตว์โดยทันทีที่พบว่ามีอาการติดเชื้อร้ายแรง หรืออยู่ในกลุ่มที่มีการติดเชื้อแม้จะไม่แสดงอาการก็ตามเพื่อหยุดการแพร่กระจายของโรค ซึ่งนิยมกับโรคระบาดที่แพร่ได้อย่างรวดเร็ว

มาตรการควบคุมระหว่างชายแดนที่สำคัญ เช่น การตั้งป้ายประชาสัมพันธ์การห้ามนำสัตว์มีชีวิตที่ไม่ได้ผ่านพิธีการทางปศุสัตว์เข้าออกราชอาณาจักร รวมทั้งผลิตภัณฑ์สัตว์อื่นๆ ด้วย การทำลายเชื้อที่ช่องทางเดินคนเข้าออก รถ ยานพาหนะต่างๆ และการทำลายสัตว์ที่อาจติดเชื้อในพื้นที่ชายแดน เป็นต้น

วิธีป้องกันการแพร่กระจายและการทำลายเชื้อไวรัสไข้หวัดนก

การควบคุมการเคลื่อนย้าย (movement control) และการกักโรค (quarantine)

เนื่องจากเชื้อไวรัสไข้หวัดนกมีการติดต่อได้รวดเร็ว ดังนั้นควรเข้มงวดในการเคลื่อนย้ายสิ่งของต่างๆ ที่มีโอกาสปนเปื้อนเชื้อไวรัสไข้หวัดนก และควรมีมาตรการในการกักโรคเพื่อควบคุมโรคอย่างเข้มงวดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก การกักโรคควรปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งในพื้นที่ที่เกิดโรคและพื้นที่ที่สงสัยว่าจะเกิดโรค ดังนั้นควรให้ความระมัดระวังกับทุกคน ยานพาหนะ ที่ต้องมีการทำความสะอาดหรือใช้น้ำยาฆ่าเชื้อก่อนออกนอกพื้นที่ที่มีการกักโรค มาตรการดังกล่าวนี้ใช้กับการเลี้ยงสัตว์ปีกทุกชนิด รวมทั้งการเลี้ยงทั่วไปแบบหลังบ้านด้วย

หลักในการควบคุมและโปรแกรมการกำจัดโรคที่ใช้กับโรคไข้หวัดนกทั้งชนิดสายพันธุ์ที่ก่อโรครุนแรงมากและก่อโรครุนแรงปานกลาง มีดังต่อไปนี้

- มาตรการเฝ้าระวังโรค และ โปรแกรมการตรวจวินิจฉัยโรคในระดับประเทศที่เข้มงวด
- การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพที่ถูกต้องและจริงจังในทุกระดับของการจัดการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีก ทั้งนี้ควรปฏิบัติในทุกระดับของผู้ปฏิบัติการด้วย
- การให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทุกระดับในเรื่องเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันทั้งในด้านการเฝ้าระวังโรคและด้านการควบคุมโรค
- มาตรการในการกักโรคและควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกที่ติดเชื้อไข้หวัดนก
- การทำลายสัตว์ปีกทั้งหมด (stamping-out) หรือมีมาตรการในการทำลายสัตว์ปีกเมื่อมีการระบาดของโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่มีระดับความรุนแรงของสายพันธุ์ต่างๆ
- การใช้วัคซีนในมาตรการควบคุมโรคในสถานการณ์ที่เฉพาะของแต่ละประเทศ

มาตรการการกักโรคที่ได้ผลในพื้นที่หนึ่งๆ นั้นควรปฏิบัติตลอด ๒๔ ชั่วโมงเพื่อให้แน่ใจได้ว่าเฉพาะผู้ที่ได้รับมอบหมายที่มีระบบการป้องกันตัวเองเป็นอย่างดีเท่านั้นที่สามารถเข้าไปในพื้นที่กักโรคได้ นอกจากนี้อาจมีความจำเป็นต้องให้คำแนะนำในการเดินทางของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศ ตลอดจนการจำกัดให้สัตว์เลี้ยงอยู่ในบริเวณที่กำหนด และหากเป็นไปได้ห้ามมีการแข่งขันกีฬา การชนไก่ ตลอดจนกิจกรรมใดที่ต้องมีการเคลื่อนย้ายสัตว์ไปมา หรือการเลี้ยงสัตว์ปีกเพิ่มขึ้นในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค

พื้นที่ถูกจำกัด (restricted area) และ พื้นที่ควบคุม (control area)

การประกาศพื้นที่จำกัด (รวมถึงพื้นที่บริเวณที่พบโรค พื้นที่บริเวณที่ติดกับบริเวณที่เกิดโรค และพื้นที่บริเวณที่สงสัยว่าจะพบเชื้อ) จะช่วยให้ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโดยการควบคุมการเคลื่อนย้ายทั้งเข้าและออกในพื้นที่จำกัด อย่างไรก็ตามการประกาศพื้นที่จำกัดนั้นควรรวมทั้งการควบคุมการใช้เส้นทางสาธารณะด้วย ส่วนการประกาศพื้นที่ควบคุมรอบๆ พื้นที่จำกัดนั้นจะช่วยในการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อในระหว่างที่มีการระบาดของโรคในพื้นที่จำกัดดังกล่าว พื้นที่ควบคุมนั้นนับว่าเป็นพื้นที่บัฟเฟอร์ระหว่างพื้นที่จำกัดกับพื้นที่อื่นๆ ที่เหลือ ซึ่งขอบเขตของพื้นที่ควบคุมนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นวงกลม หรือเป็นคู่ขนานกับพื้นที่จำกัด แต่โดยทั่วไปจะมีระยะทางประมาณ ๒ - ๑๐ กิโลเมตรจากขอบเขตของพื้นที่จำกัด ซึ่งโดยทั่วไปการเคลื่อนย้าย หรือการขนส่ง หรือการคมนาคม ภายในพื้นที่ควบคุมนั้นกระทำได้ แต่การเคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่ควบคุมนั้นไม่สามารถทำได้ หากในพื้นที่ควบคุมมีโรงฆ่าสัตว์ปีกรวมอยู่ด้วย การอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายเนื้อสัตว์ปีกจากสัตว์ปีกที่เลี้ยงในพื้นที่บริเวณที่ติดกับบริเวณที่เกิดโรค และจากพื้นที่บริเวณที่สงสัยว่าจะพบเชื้อ สามารถทำได้หากมีการตรวจสัตว์ปีกอย่างดีภายใน ๒๔ ชั่วโมงก่อนเข้าโรงฆ่าสัตว์ปีกแล้วพบว่าสัตว์ปีกที่เข้าโรงฆ่าสัตว์ปีกนั้นไม่มีอาการหรือต้องสงสัยว่าจะมีการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก

มาตรการที่ใช้มีดังนี้

- การทำลายสัตว์ปีกทั้งหมด (stamping out) : สัตว์ปีกทั้งหมดภายในพื้นที่ติดเชื้อจะถูกทำลายทั้งหมด
- การทำลายซาก : ซากหรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกที่อยู่ในจุดที่มีการติดเชื้อ รวมทั้งของเสียที่เกิดขึ้น อาหารที่ปนเปื้อนสิ่งปุอง หรือน้ำทิ้ง ในจุดที่มีการติดเชื้อควรได้รับการบำบัดทางชีวภาพก่อนทำลายทิ้ง
- การทำความสะอาดและมาตรการฆ่าเชื้อ : วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ทุกชนิดที่อยู่ในพื้นที่เกิดโรคควรทำความสะอาดและทำการฆ่าเชื้ออย่างดี

- การควบคุมการเคลื่อนย้าย : ควรทำสัญญาเตือนเกี่ยวกับการระบาดและการให้ความระมัดระวังในพื้นที่ที่มีการติดเชื้อ ควรมีการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อพ่นกับยานพาหนะทั้งขาเข้าและขาออกจากพื้นที่เกิดโรค รวมทั้งมีมาตรการในการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกที่มีความไวต่อการติดเชื้อในพื้นที่เกิดโรค
- ปิดตลาดค้าสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกทุกชนิดในพื้นที่ที่มีการติดเชื้อ และปิดตลาดสัตว์ปีกมีชีวิตในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรรอบพื้นที่เกิดโรค
- การติดตามสัตว์ที่สงสัยว่ามีการติดเชื้อ : หากมีการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกหรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกในช่วงระหว่างระยะฟักตัวของโรคหรือก่อนที่สัตว์ปีกจะแสดงอาการป่วยให้ปรากฏ การติดตามสัตว์ปีกหรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกเหล่านี้จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อ
  - มาตรการด้านสาธารณสุข : ควรมีการเฝ้าระวังโรคในบุคลากรที่สัมผัสหรือทำงานใกล้ชิดกับสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีการระบาด เช่น คนเลี้ยง พ่อค้า พนักงานขับรถขนส่ง หรือหน่วยงานอื่นๆ นอกจากนี้ควรบังคับมาตรการในการป้องกันโรคให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทลายสัตว์ปีกที่มีการติดเชื้อ และมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคอย่างถูกต้อง
- ระยะเวลากักโรค : ระยะเวลาในการกักโรคในจุดที่มีการติดเชื้อหรือเกิดโรค ประมาณ ๒๑ วัน ส่วนในพื้นที่เสี่ยง ประมาณ ๑๔ วัน หรือจนกว่าจะไม่พบสัตว์ป่วยรายใหม่เกิดขึ้นอีก หากพ้นระยะเวลากักโรคแล้ว ตลาดที่มีการค้าสัตว์ปีกมีชีวิตในรัศมี ๑๐ กิโลเมตรอาจเปิดทำการได้ใหม่ ส่วนในจุดที่มีการติดเชื้อนั้นสามารถทำการเลี้ยงสัตว์ปีกได้ใหม่ ๖ เดือนหลังจากที่มีการทลายสัตว์ปีกไปแล้ว

การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์ และ ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (PHEM & ICS & EOC Overview)

“ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข” คืออะไร ?

“ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข” (Public Health Emergency) ถือเป็น “สาธารณสุขภัย” ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน และเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม “ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข” จึงหมายถึง เหตุการณ์การเกิดโรคและภัยคุกคามสุขภาพ

ซึ่งมีลักษณะเข้าได้กับเกณฑ์อย่างน้อย ๒ ใน ๔ ประการ*

- ทำให้เกิดผลกระทบทางสุขภาพอย่างรุนแรง
- เป็นเหตุการณ์ที่ผิดปกติหรือไม่เคยพบมาก่อน
- มีโอกาสที่จะแพร่ไปสู่พื้นที่อื่น
- ต้องจำกัดการเคลื่อนที่ของผู้คนหรือสินค้า

ลักษณะเฉพาะของการทำงานภายใต้ภาวะฉุกเฉิน

- ภาวะฉุกเฉินมักเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด แต่จำเป็นต้องมีการตอบสนองโดยเร่งด่วนเนื่องจากอาจก่อให้เกิดผลเสียที่ร้ายแรง
- โดยทั่วไปทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานระดับปกติมักจะไม่เพียงพอสำหรับการรับมือภาวะฉุกเฉิน
- อาจมีบุคลากรหรือทรัพยากรจากหลายหน่วยงานหลายเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยแต่ละส่วนอาจมีความรู้ความเข้าใจต่อสถานการณ์ ทักษะความชำนาญ และแนวทางในการปฏิบัติงานแตกต่างกันไป
- เป็นภาวะที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายกับผู้ปฏิบัติงานสูงกว่าการทำงานในภาวะปกติ
- หน่วยงานขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือภาวะฉุกเฉินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ไม่มีผู้รับผิดชอบงานจัดการภาวะฉุกเฉินที่ทำงานได้เต็มเวลา
- หากไม่มีการเตรียมระบบที่ดีไว้รองรับ หน่วยงานอาจทำงานตอบโต้ภาวะฉุกเฉินใน ๒ รูปแบบ ดังนี้

- **รูปแบบที่ ๑:** ใช้บุคลากรหรือทรัพยากรในระดับปกติในการรับมือกับภาวะฉุกเฉิน โดยไม่มีการระดมทรัพยากรทั้งในและนอกหน่วยงานเข้ามาช่วยอย่างทันเวลาและเพียงพอ (ทั้งๆที่ในภาพรวมหน่วยงานอาจมีทรัพยากรเพียงพอที่จะจัดการปัญหา)
  - ไม่สามารถจัดการกับภาวะฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - บุคลากรกลุ่มเล็กๆที่ทำงานเกิดความเหนื่อยล้า สูญเสียคุณภาพชีวิตที่ดี อาจเกิดปัญหาเรื่องความปลอดภัยในการทำงานและเป็นการบั่นทอนขวัญกำลังใจ
- **รูปแบบที่ ๒:** มีการระดมทรัพยากรเข้ามาช่วย แต่ขาดจัดการที่ดี ชัดเจน และเป็นระบบ
  - ไม่ทราบว่าใครคือผู้รับผิดชอบหรือมีอำนาจสั่งการ
  - บุคลากรหรือหน่วยงานที่เข้ามาร่วมปฏิบัติงานไม่ทราบภาพรวมของสถานการณ์วัตถุประสงค์ของการตอบโต้และแผนปฏิบัติการ
  - งานบางส่วนอาจมีผู้ปฏิบัติซ้ำซ้อนกัน ในขณะที่งานบางส่วน(ที่จำเป็น)อาจไม่มีคนทำ
  - ไม่ทราบว่าทรัพยากรใดบ้างที่จำเป็นต้องใช้ ส่วนใดขาด ส่วนใดเกิน
  - ไม่มีกลไกการสื่อสารหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ชัดเจน

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System)

- ระบบการบริหารจัดการที่ใช้เพื่อการบังคับบัญชา สั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในสถานการณ์เฉพาะ
- ระบบดังกล่าวเป็นระบบปฏิบัติการเพื่อการระดมทรัพยากรไปยังที่เกิดเหตุ เพื่อบริหารจัดการเหตุฉุกเฉินให้สามารถปกป้องชีวิต ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อมได้อย่างบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
- ช่วยในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของระบบบัญชาการเหตุการณ์

- ๑) ให้มีความปลอดภัยทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้เสี่ยงต่อภัยสุขภาพ
- ๒) เพื่อหยุดยั้งและ/หรือลดผลกระทบจากภาวะฉุกเฉินหรือสถานการณ์รุนแรงจากโรคและภัยสุขภาพ และเพื่อให้เหตุการณ์กลับสู่สภาวะปกติในระยะเวลาที่สั้นที่สุด
- ๓) เพื่อระดมทรัพยากร และบริหารจัดการอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน
  - การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๒. การบัญชาการ
  - การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
  - สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
  - การบัญชาการร่วม
๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร
  - การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
  - การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
  - โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
  - ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม
๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร
  - การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
  - การจัดการทรัพยากรครบวงจร

๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร
  - การบูรณาการด้านการสื่อสาร
  - การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง
๖. ความเป็นมืออาชีพ
  - ความรับผิดชอบ
  - การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การกำหนดมาตรฐาน: การใช้ภาษา

- ใช้ภาษาทั่วไปที่เข้าใจง่าย
- ไม่ใช่ภาษาที่รู้เฉพาะวงการ/อาชีพ/หน่วยงาน
- หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาวิทย์ คำย่อ ศัพท์เทคนิค
- จัดทำการเรียกชื่อตามมาตรฐานที่ชัดเจน

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน
  - การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๒. การบัญชาการ
  - การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
  - สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
  - การบัญชาการร่วม
๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร
  - การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
  - การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
  - โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
  - ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม
๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร
  - การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
  - การจัดการทรัพยากรครบวงจร
๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร
  - การบูรณาการด้านการสื่อสาร
  - การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง
๖. ความเป็นมืออาชีพ
  - ความรับผิดชอบ
  - การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การบัญชาการ (Command)

บัญชาการ: การอำนวยความสะดวก สั่งการ หรือควบคุม ตามหลักกฎหมาย ระเบียบหรืออำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

ผู้บัญชาการ (Incident Commander : IC)

มีอำนาจหน้าที่ในการบัญชาการเหตุการณ์

สายการบังคับบัญชา (Chain of Command)

สายการบังคับบัญชา หมายถึง เส้นทางการส่งต่อคำสั่งหรือการบัญชาการไปตามลำดับชั้น ที่ลดหลั่นกันลงไป จากผู้บัญชาการเหตุการณ์จนถึงตัวผู้ปฏิบัติงาน

/เอกภาพในการบังคับบัญชา...

เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command)

เพื่อความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้อง:

- ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจะมีหัวหน้าเพียงคนเดียว
- ปฏิบัติตามคำสั่งจากหัวหน้าเพียงคนเดียวเท่านั้น

การบัญชาการร่วม (Unified Command)

การบัญชาการร่วม:

- เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานในที่เกิดเหตุร่วมกันได้ ภายใต้วัตถุประสงค์และ กลยุทธ์การทำงานเดียวกัน
- เพื่อให้สามารถตัดสินใจร่วมกันภายใต้โครงสร้างการสั่งการร่วมกัน
- รักษาเอกภาพการบังคับบัญชาโดยมีหัวหน้า คนเดียว

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน
  - การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๒. การบัญชาการ
  - การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
  - สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
  - การบัญชาการร่วม
๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร
  - การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
  - การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
  - โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
  - ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม
๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร
  - การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
  - การจัดการทรัพยากรครบวงจร
๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร
  - การบูรณาการด้านการสื่อสาร
  - การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง
๖. ความเป็นมืออาชีพ
  - ความรับผิดชอบ
  - การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์

โดยทั่วไป การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขควรคำนึงถึงตามลำดับดังนี้

- ความปลอดภัยของชีวิต (Life Safety)
- การควบคุมสถานการณ์ไม่ให้ลุกลาม/ขยายตัว (Incident Stabilization)
- การรักษาทรัพย์สินหรือสภาพแวดล้อม (Property/Environmental Preservation)

วัตถุประสงค์ กำหนด โครงสร้างการทำงาน กลยุทธ์และยุทธวิธีในการตอบโต้

การจัดทำแผนเผชิญเหตุ

ทุกเหตุการณ์ต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ

- ระบุวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ชัดเจน
- ระบุกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ
- มีกรอบเวลาในการปฏิบัติงาน (operational period)
- ควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร

โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)

- ขยายตัวแบบล่างขึ้นบน (Bottom UP)
- ปรับเปลี่ยนขยายหรือลดขนาดตามความเหมาะสมและความซับซ้อนของสถานการณ์
- มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว
- ต้องมีช่วงการควบคุมที่เหมาะสม

ช่วงการควบคุม

ช่วงการควบคุมที่เหมาะสมของหัวหน้า ๑ คน คือ การมีผู้ใต้บังคับบัญชา ๓-๗ คน

- เพื่อให้ทีมสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน
  - การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๒. การบัญชาการ
  - การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
  - สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
  - การบัญชาการร่วม
๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร
  - การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
  - การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
  - โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
  - ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม
๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร
  - การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
  - การจัดการทรัพยากรครบวงจร
๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร
  - การบูรณาการด้านการสื่อสาร
  - การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง
๖. ความเป็นมืออาชีพ
  - ความรับผิดชอบ
  - การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

สถานที่และการจัดพื้นที่ปฏิบัติการ

กำหนดโดยผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามความเหมาะสมแล้วแต่เหตุการณ์

- ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์
- ฐาน
- จุดระดมพล

การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างครบวงจร

องค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างครบวงจร

- การจัดแบ่งประเภท/ชนิดของทรัพยากร (Categorizing Resources)
- การจัดหา/สั่งซื้อทรัพยากร (Ordering Resources)
- การจัดส่งทรัพยากร (Dispatching Resources)
- การติดตามการใช้ทรัพยากร (Tracking Resources)
- การนำทรัพยากรกลับมาใช้ และการบำรุงรักษา (Recovering Resources)
- การชดเชยทรัพยากรให้กับหน่วยงานอื่น (Reimbursing other organizations)

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน
  - การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๒. การบัญชาการ
  - การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
  - สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
  - การบัญชาการร่วม
๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร
  - การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
  - การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
  - โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
  - ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม
๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร
  - การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
  - การจัดการทรัพยากรครบวงจร
๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร
  - การบูรณาการด้านการสื่อสาร
  - การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง
๖. ความเป็นมืออาชีพ
  - ความรับผิดชอบ
  - การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การบูรณาการด้านการสื่อสาร

- มีการกำหนดและใช้แผนการสื่อสารเดียวกัน
- กำหนดผู้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- อุปกรณ์ ขั้นตอน และระบบการสื่อสาร **จะต้องมีการบูรณาการด้านการสื่อสาร** โดยสามารถเชื่อมต่อและใช้ร่วมกันได้
- ต้องมีช่องทางสำรองในการสื่อสารเตรียมไว้เสมอ

การจัดการข้อมูลและข่าวสาร

เพื่อให้การจัดการภาวะฉุกเฉินมีประสิทธิภาพ จะต้องมีจัดการข้อมูลและข่าวสารดังนี้

- รวบรวมข้อมูล
- การแลกเปลี่ยนข้อมูล

- การจัดการข้อมูลที่รวดเร็ว ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ
- ข้อมูลที่สำคัญแบ่งเป็น ๒ กลุ่มใหญ่
- ข้อมูลด้านสถานการณ์: รวบรวมโดย Situation Awareness Team (SAT)
- ข้อมูลด้านการปฏิบัติการตอบโต้: รวบรวมโดย Planning Team

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑.การกำหนดมาตรฐาน

- การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๒.การบัญชาการ

- การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
- สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
- การบัญชาการร่วม

๓.การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร

- การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
- การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
- โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
- ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม

๔.พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร

- การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
- การจัดการทรัพยากรครบวงจร

๕.การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร

- การบูรณาการด้านการสื่อสาร
- การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง

๖.ความเป็นมืออาชีพ

- ความรับผิดชอบ
- การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานประกอบด้วย

- การรายงานตัวเมื่อเข้ามาปฏิบัติงานในระบบ
- การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการตอบโต้เหตุการณ์
- การรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว
- ขอบเขตของการบังคับบัญชา (Span of control)
- การติดตามการใช้ทรัพยากร

การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

ในทุกเหตุการณ์:

- ต้องมีการประเมินสถานการณ์และปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ
- ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานเป็นหลัก
- การส่งคนลงพื้นที่ต้องเป็นคำสั่งจากผู้บัญชาการเหตุการณ์หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจเท่านั้น

- สรุปหลักการจัดโครงสร้าง ICS
- Unity of command
- สายการบังคับบัญชาชัดเจน มีเจ้านายเพียงคนเดียว
- Management by objective
- วัตถุประสงค์ ภารกิจ และโครงสร้างการทำงานต้องสอดคล้องกัน
- Bottom-up, flexible, modular organization
- การจัดโครงสร้างดูตามสภาพหน้างานจริง ยืดหยุ่น ปรับตามสถานการณ์
- Span of control
- มีผู้ใต้บังคับบัญชา ๓-๗ คน

EOC

- ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน Emergency Operations Center (EOC) เป็นหัวใจของการทำงานตอบโต้ภาวะฉุกเฉินภายใต้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS)
- EOC = ที่ปฏิบัติงานของผู้บัญชาการเหตุการณ์ และ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากแต่ละกลุ่มภารกิจ
- EOC ประกอบไปด้วย ๓ “S”
  - ระบบงาน (System)
  - เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ (Stuff)
  - เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกฝน (Staff)

หลักการในการพัฒนา EOC

ข้อเสนอแผนพัฒนางาน ICS & EOC

- System
- Stuff
- Staff

๑. การพัฒนาระบบ (System)

๑. วางเป้าหมายและแนวทาง PHEM ขององค์กร
๒. กำหนดผู้รับผิดชอบงาน Public Health Emergency Management
๓. การแบ่งหน้าที่และจัดทำแผน

๒. สถานที่ & อุปกรณ์ (Stuff)

- สถานที่ EOC
  - Main room จุคนประมาณ ๒๐-๓๐ คน
  - IC Meeting room
  - SAT room
- อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับ EOC
  - Audio-Visual equipment
  - Telecommunication, telephone, computer, internet
  - Software
- อุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงานในภาคสนาม
  - ชุดอุปกรณ์สอบสวนควบคุมโรค

๓. กำลังพล (Staff)

การจัดระบบกำลังพลสำรอง (Surge capacity)

หลักสูตรฝึกอบรม ๓ ระดับ

พื้นฐาน: ทุกคนในองค์กร

ทีมปฏิบัติการ: ภาคสนาม + ในห้อง EOC

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT)

ทีมสอบสวนโรค (Joint Investigation Team: JIT)

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานใน EOC ตามโครงสร้าง ICS

Incident Commander

นายจกกล ธมิกานนท์ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดนครพนม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แนะนำหลักสูตรการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และ
ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค

ยินดีต้อนรับทุกท่านสู่หลักสูตรการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์
ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ของกรมควบคุมโรค

นับวันภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขจะเกิดบ่อยขึ้น และแต่ละครั้งก็มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น การเกิดสึนามิใน
ภาคใต้ในปี ๒๕๔๗ การเกิดการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ในปี ๒๕๕๒ การเกิดน้ำท่วมใหญ่ในปี ๒๕๕๔ การระบาดของ
ของโรคติดต่อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกาตะวันตกในปี ๒๕๕๗ ต่อมาจนถึงปี ๒๕๕๘ รวมถึงการเกิดการระบาดของโรค
ทางเดินหายใจตะวันออกกลางในประเทศเกาหลีใต้ และการเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในประเทศเนปาลในปี ๒๕๕๗ ภาวะ
ฉุกเฉินทางสาธารณสุขเหล่านี้ไม่เพียงจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ
สังคม และความมั่นคงของประเทศอีกด้วย การเตรียมความพร้อมระบบจัดการภาวะฉุกเฉินจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ
อย่างยิ่งในทุกระบบสาธารณสุขในปัจจุบัน

ระบบการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์ และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน
เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่นานาชาติยอมรับในการนำมาใช้เพื่อรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรคเอง
ได้เล็งเห็นความสำคัญของเรื่องนี้จึงได้มีนโยบายที่จะเร่งรัดพัฒนาระบบดังกล่าวให้พร้อมใช้งานได้โดยเร็ว จึงได้มีการ
จัดทำหลักสูตรนี้ขึ้น

เป้าหมายของหลักสูตร

- สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการ
เหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค เบื้องต้นให้กับบุคลากร
กรมควบคุมโรค

โดยมีเป้าหมายของหลักสูตรคือการสร้างทั้งความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการภาวะฉุกเฉินทาง
สาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค เบื้องต้น
ให้กับบุคลากรกรมควบคุมโรค

ความรู้เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เราสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนความเข้าใจจะทำให้เราเข้าใจ
ว่าทำไมเราจึงต้องดำเนินการในระบบหรือในรูปแบบที่กรมฯ ได้กำหนดไว้ และยังจะช่วยให้ทุกคนตระหนักและเข้าใจ
ถึงความจำเป็นที่ทุกคนต้องร่วมด้วยช่วยกัน สถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข

วัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร

หลังจากผ่านการอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องสามารถอธิบาย

- เหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีระบบการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข
- คุณลักษณะสำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มภารกิจของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- โครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข
- ลักษณะของแผน ชนิดของแผน และลำดับขั้นของแผนสำหรับการปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

โครงสร้างหลักสูตร

โดยหลักสูตรนี้แบ่งเป็น ๗ หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ที่กำลังบรรยายอยู่นี้เป็นการให้ภาพรวมของหลักสูตรว่าจะมีการเรียนการสอนอะไรบ้าง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ จะเป็นการปูพื้นฐานให้ท่านเข้าใจความหมายของคำศัพท์และระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งระบบการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข นอกจากนี้บั้นนี้จะกล่าวถึงระบบบัญชาการเหตุการณ์ที่กรมควบคุมโรคได้เลือกที่จะนำมาใช้ด้วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ จะอธิบายถึงคุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์ ซึ่งได้มาจากการสรุปบทเรียนของการทำงานในระบบบัญชาการเหตุการณ์มาอย่างยาวนาน ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจมากขึ้นว่าทำไมกรมควบคุมโรคจึงออกแบบระบบงานจัดการภาวะฉุกเฉินแบบนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ถึงหน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ จะกล่าวถึงภารกิจของกลุ่มต่างๆ ในระบบบัญชาการเหตุการณ์ โดยหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ จะกล่าวถึงกลุ่มบัญชาการ และกลุ่มข้อมูลและยุทธศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ จะกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในทีมปฏิบัติการหลัก ได้แก่ กลุ่มภารกิจปฏิบัติการ กลุ่มภารกิจสื่อสารความเสี่ยง กลุ่มภารกิจดูแลรักษาผู้ป่วย และกลุ่มภารกิจช่องทางเข้าออก

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ จะกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในทีมปฏิบัติการสายสนับสนุน ได้แก่ กลุ่มภารกิจวัสดุ เวชภัณฑ์ และส่งกำลังบำรุง กลุ่มภารกิจกฎหมาย กลุ่มภารกิจการเงินและงบประมาณ กลุ่มภารกิจจัดสรรกำลังคน และกลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ

การจัดการหลักสูตร

หลักสูตรนี้จะใช้เวลาอบรมประมาณ ๑ วันครึ่ง หรือประมาณ ๙ ชั่วโมงครึ่ง ส่วนใหญ่ของกระบวนการเรียนการสอนจะเป็นการบรรยายในชั้นเรียน กรมฯ ได้จัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอนไว้ให้ด้วย วิทยากรขอความร่วมมือให้ผู้เรียนปิดเสียงโทรศัพท์มือถือ และหลีกเลี่ยงการรับโทรศัพท์ ยกเว้นกรณีที่เร่งด่วนและจำเป็นจริง หลังการฝึกอบรมจะมีการทดสอบความรู้ของผู้เรียนด้วย

การผ่านหลักสูตร

- เข้าร่วมการอบรมตลอดการอบรม
- ทำคะแนนสอบได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค(PHEM, ICS & EOC Overview)

สาธารณสุข

- หมายถึง อักเสบ ภาวะ ภาวะ อุตภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข
- อาจเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด
- ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ
- หมายความว่ารวมถึงภัยทางอากาศและการก่อวินาศกรรมด้วย

ที่มา : ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
ขอบเขตสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

• **ด้านสาธารณภัย ประกอบด้วย ๑๔ ประเภทภัย คือ**

- ๑) อุทกภัยและดินโคลนถล่ม
- ๒) ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน
- ๓) ภัยจากอัคคีภัย
- ๔) ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
- ๕) ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง
- ๖) ภัยแล้ง
- ๗) ภัยจากอากาศหนาว
- ๘) ภัยจากไฟป่าและหมอกควัน
- ๙) ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม
- ๑๐) ภัยจากคลื่นสึนามิ
- ๑๑) ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์
- ๑๒) ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด
- ๑๓) ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ
- ๑๔) ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านความมั่นคง ประกอบด้วย ๔ ประเภทภัย คือ

- ๑) ภัยจากการก่อวินาศกรรม
- ๒) ภัยจากทุ่นระเบิดกับระเบิด
- ๓) ภัยทางอากาศ
- ๔) ภัยจากการชุมนุมประท้วงและการจลาจล

“ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข” คืออะไร ?

“ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข” (Public Health Emergency) ถือเป็น “สาธารณภัย” ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน และเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม “ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข” จึงหมายถึง เหตุการณ์การเกิดโรคและภัยคุกคามสุขภาพ

ซึ่งมีลักษณะเข้าได้กับเกณฑ์อย่างน้อย ๒ ใน ๔ ประการ

- ทำให้เกิดผลกระทบทางสุขภาพอย่างรุนแรง
- เป็นเหตุการณ์ที่ผิดปกติหรือไม่เคยพบมาก่อน
- มีโอกาสที่จะแพร่ไปสู่พื้นที่อื่น
- ต้องจำกัดการเคลื่อนที่ของผู้คนหรือสินค้า

ระบบบัญชาการเหตุการณ์

-ระบบการบริหารจัดการที่ใช้เพื่อการบังคับบัญชา สั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในสถานการณ์เฉพาะ ระบบดังกล่าวเป็นระบบปฏิบัติการเพื่อการระดมทรัพยากรไปยังที่เกิดเหตุเพื่อบริหารจัดการเหตุฉุกเฉินให้สามารถปกป้องชีวิต ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อมได้อย่างบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

- ช่วยในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของระบบบัญชาการเหตุการณ์

- ๑) เพื่อหยุดยั้งและ/หรือลดผลกระทบจากภาวะฉุกเฉินหรือสถานการณ์รุนแรงจากโรคและภัยสุขภาพ และเพื่อให้เหตุการณ์กลับสู่สภาวะปกติในระยะเวลาที่สั้นที่สุด

/๒) ให้มีความปลอดภัย...

- ๒) ให้มีความปลอดภัยทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้เสี่ยงต่อภัยสุขภาพ
- ๓) เพื่อระดมทรัพยากร และบริหารจัดการอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของระบบบัญชาการเหตุการณ์

- ๑) ระบบบัญชาการเหตุการณ์ สามารถจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉินได้ทุกโรคและภัยสุขภาพดีกว่าการใช้ระบบการทำงานแบบปกติตอบโต้เหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉิน
- ๒) ผู้ปฏิบัติงานจากหลายหน่วยงานสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบและรวดเร็ว ภายใต้การบัญชาการเหตุการณ์อย่างเป็นเอกภาพ (Unity of Command) โดยหลักว่าผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจะรับคำสั่งจากหัวหน้าโดยตรงเพียงคนเดียว

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ หลักการและองค์ประกอบสำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS Features and Principles)

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

- อธิบายถึงคุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS)
- การเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมในระบบบัญชาการเหตุการณ์
- อธิบายความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑.การกำหนดมาตรฐาน

- การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๒.การบัญชาการ

- การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
- สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
- การบัญชาการร่วม

๓.การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร

- การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
- การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
- โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
- ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม

๔.พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร

- การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
- การจัดการทรัพยากรครบวงจร

๕.การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร

- การบูรณาการด้านการสื่อสาร
- การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง

๖.ความเป็นมืออาชีพ

- ความรับผิดชอบ
- การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การกำหนดมาตรฐาน: การใช้ภาษา

- ใช้ภาษาทั่วไปที่เข้าใจง่าย
- ไม่ใช่ภาษาที่รู้เฉพาะวงการ/อาชีพ/หน่วยงาน
- หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาวิทย์ คำย่อ ศัพท์เทคนิค
- จัดทำการเรียกชื่อตามมาตรฐานที่ชัดเจน

/ทำไมต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย?...

ทำไมต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย? ก.พ. คือ ???

- ก.พ. กุมภาพันธุ์
- กพ. คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- ก.พ. โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จังหวัดนครปฐม
- ก.พ. โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร
- ก.พ. โรงเรียนกำแพงวิทยา จังหวัดสตูล
- ก.พ. โรงเรียนเกษมพิทยา กรุงเทพมหานคร

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน
  - การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๒. การบัญชาการ
  - การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
  - สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
  - การบัญชาการร่วม
๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร
  - การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
  - การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
  - โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
  - ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม
๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร
  - การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
  - การจัดการทรัพยากรครบวงจร
๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร
  - การบูรณาการด้านการสื่อสาร
  - การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง
๖. ความเป็นมืออาชีพ
  - ความรับผิดชอบ
  - การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การบัญชาการ (Command)

บัญชาการ: การอำนวยความสะดวก สั่งการ หรือควบคุม ตามหลักกฎหมาย ระเบียบหรืออำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

ผู้บัญชาการ (Incident Commander : IC)

มีอำนาจหน้าที่ในการบัญชาการเหตุการณ์

สายการบังคับบัญชา (Chain of Command)

สายการบังคับบัญชา หมายถึง เส้นทางการส่งต่อคำสั่งหรือการบัญชาการไปตามลำดับชั้น ที่ลดหลั่นกันลงไป จากผู้บัญชาการเหตุการณ์จนถึงตัวผู้ปฏิบัติงาน

การถ่ายโอนอำนาจการบัญชาการ (๑/๒)

- เป็นการมอบอำนาจการบัญชาการจากผู้บัญชาการเหตุการณ์คนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง
- ในการมอบอำนาจจำเป็นต้องมีการรายงานสรุปทุกครั้ง (อาจรายงานด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษร หรือทั้งสองอย่าง)

การถ่ายโอนอำนาจการบัญชาการ (๒/๒)

การถ่ายโอนอำนาจการบัญชาการจะเกิดขึ้นเมื่อ:

- มีผู้บัญชาการที่มีความเหมาะสมมากกว่าเข้ามาปฏิบัติงานแทน
- สถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนการบังคับบัญชาให้สอดคล้องตามกฎหมาย
- เมื่อสถานการณ์ยืดเยื้อจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อความต่อเนื่อง
- เมื่อสิ้นสุดภารกิจ และมีการส่งมอบความรับผิดชอบคืนเจ้าของพื้นที่

เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command)

เพื่อความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้อง:

- ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจะมีหัวหน้าเพียงคนเดียว
- ปฏิบัติตามคำสั่งจากหัวหน้าเพียงคนเดียวเท่านั้น

การบัญชาการร่วม (Unified Command)

การบัญชาการร่วม:

- เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานในที่เกิดเหตุร่วมกันได้ ภายใต้วัตถุประสงค์และกลยุทธ์การทำงานเดียวกัน
- เพื่อให้สามารถตัดสินใจร่วมกันภายใต้โครงสร้างการสั่งการร่วมกัน
- รักษาเอกภาพการบังคับบัญชาโดยมีหัวหน้า คนเดียว

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน

- การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๒. การบัญชาการ

- การแต่งตั้งและการถ่ายโอนอำนาจการบัญชาการ
- สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
- การบัญชาการร่วม

๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร

- การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
- การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
- โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
- ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม

๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร

- การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
- การจัดการทรัพยากรครบวงจร

๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร

- การบูรณาการด้านการสื่อสาร
- การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง

๖. ความเป็นมืออาชีพ

- ความรับผิดชอบ
- การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขควรคำนึงถึงตามลำดับดังนี้

- ความปลอดภัยของชีวิต (Life Safety)
- การควบคุมสถานการณ์ไม่ให้ลุกลาม/ขยายตัว (Incident Stabilization)
- การรักษาทรัพย์สินหรือสภาพแวดล้อม (Property/Environmental Preservation)

การจัดทำแผนเผชิญเหตุ

ทุกเหตุการณ์ต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ

- ระบุวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ชัดเจน
- ระบุกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ
- มีกรอบเวลาในการปฏิบัติงาน (operational period)
- ควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร

โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)

- ขยายตัวแบบล่างขึ้นบน (Bottom UP)
- ปรับเปลี่ยนขยายหรือลดขนาดตามความเหมาะสมและความซับซ้อนของสถานการณ์
- มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว

ช่วงการควบคุม

ช่วงการควบคุมที่เหมาะสมของหัวหน้า ๑ คน คือการมีผู้ใต้บังคับบัญชาเพียง ๓-๗ คน

เพื่อให้ทีมสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน

- การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๒. การบัญชาการ

- การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
- สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
- การบัญชาการร่วม

๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร

- การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
- การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
- โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
- ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม

๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร

- การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
- การจัดการทรัพยากรครบวงจร

๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร

- การบูรณาการด้านการสื่อสาร
- การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง

๖. ความเป็นมืออาชีพ

- ความรับผิดชอบ
- การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างครบวงจร

องค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างครบวงจร

- การจัดแบ่งประเภท/ชนิดของทรัพยากร (Categorizing Resources)
- การจัดหา/สั่งซื้อทรัพยากร (Ordering Resources)
- การจัดส่งทรัพยากร (Dispatching Resources)
- การติดตามการใช้ทรัพยากร (Tracking Resources)
- การนำทรัพยากรกลับมาใช้ และการบำรุงรักษา (Recovering Resources)
- การชดเชยทรัพยากรให้กับหน่วยงานอื่น (Reimbursing other organizations)

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑.การกำหนดมาตรฐาน

- การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๒.การบัญชาการ

- การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
- สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
- การบัญชาการร่วม

๓.การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร

- การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์
- การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
- โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
- ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม

๔.พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร

- การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
- การจัดการทรัพยากรครบวงจร

๕.การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร

- การบูรณาการด้านการสื่อสาร
- การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง

๖.ความเป็นมืออาชีพ

- ความรับผิดชอบ
- การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

การบูรณาการด้านการสื่อสาร

- มีการกำหนดและใช้แผนการสื่อสารเดียวกัน
- กำหนดผู้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- อุปกรณ์ ขั้นตอน และระบบการสื่อสาร **จะต้องมีการบูรณาการด้านการสื่อสาร** โดยสามารถเชื่อมต่อและใช้ร่วมกันได้

องค์ประกอบของการบูรณาการด้านการสื่อสาร

- โหมด (Modes): ระบบอุปกรณ์ (ฮาร์ดแวร์) ที่จะใช้ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร
- แผน (Planning) : แผนการใช้ทรัพยากรสื่อสาร (ในภาพรวม)
- เครือข่าย (Networks): กระบวนการและขั้นตอน ในการถ่ายทอดข้อมูล (ภายในและภายนอกองค์กร)

คุณลักษณะที่สำคัญของระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑. การกำหนดมาตรฐาน
  - การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๒. การบัญชาการ
  - การแต่งตั้งและการถ่ายทอดอำนาจการบัญชาการ
  - สายการบังคับบัญชาและเอกภาพของการบัญชาการ
  - การบัญชาการร่วม
๓. การวางแผน/โครงสร้างการจัดองค์กร
  - การบริหารโดยยี่ดัดดูประสงค์
  - การจัดทำแผนเผชิญเหตุ
  - โครงสร้างองค์กรแบบโมดูลา (Modular)
  - ช่วงการควบคุมที่เหมาะสม
๔. พื้นที่ปฏิบัติการและทรัพยากร
  - การจัดพื้นที่ปฏิบัติการ
  - การจัดการทรัพยากรครบวงจร
๕. การสื่อสารและการจัดการข่าวสาร
  - การบูรณาการด้านการสื่อสาร
  - การจัดการข่าวสารและข่าวกรอง
๖. ความเป็นมืออาชีพ
  - ความรับผิดชอบ
  - การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานประกอบด้วย

- การรายงานตัวเมื่อเข้ามาปฏิบัติงานในระบบ
- การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการตอบโต้เหตุการณ์
- การรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว
- ขอบเขตของการบังคับบัญชา (Span of control)
- การติดตามการใช้ทรัพยากร

การส่งบุคลากรและอุปกรณ์ลงพื้นที่

ในทุกเหตุการณ์:

- ต้องมีการประเมินสถานการณ์และปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ
- ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานเป็นหลัก
- การส่งคนลงพื้นที่ต้องเป็นคำสั่งจากผู้บัญชาการเหตุการณ์หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจเท่านั้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ผู้บัญชาการ และฝ่ายข้อมูลและยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์และการบัญชาการเหตุการณ์ได้
๒. อธิบายบทบาทหน้าที่กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุข (Situation Awareness Team, SAT) ได้
๓. อธิบายบทบาทหน้าที่กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์ได้
๔. ขอบทวนระบบบัญชาการเหตุการณ์อีกครั้ง ระบบบัญชาการเหตุการณ์กรมควบคุมโรค แบ่งได้เป็น

๕. ผู้บัญชาการเหตุการณ์
๖. ฝ่ายข้อมูลและยุทธศาสตร์ มีกลุ่มภารกิจ ๒ กลุ่มภารกิจ ได้แก่ กลุ่มตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุข และกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์
๗. ผู้ปฏิบัติ มี ๙ กลุ่มภารกิจ ได้แก่ ๑) กลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค – Operations ๒) กลุ่มภารกิจการสื่อสารความเสี่ยง ๓) กลุ่มภารกิจการดูแลรักษาผู้ป่วย – Case management ๔) กลุ่มภารกิจด้านระหว่างประเทศ – Point of Entry ๕) กลุ่มภารกิจการสำรองวัสดุ เวชภัณฑ์ และส่งกำลังบำรุง – Stockpiling and Logistics
๘. ๖) กลุ่มภารกิจกฎหมาย ๗) กลุ่มภารกิจการเงินและงบประมาณ ๘) กลุ่มภารกิจกำลังคน ๙) กลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ
๙. – Liaison

การบัญชาการเหตุการณ์

๑. ระบบบัญชาการเหตุการณ์ของกรมควบคุมโรค
๒. การแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
๓. บทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์
๔. การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by objectives: MBO)
๕. สิ่งที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงในการจัดการสาธารณสุข (๔C)

การแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์

- โดยทั่วไป ผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กรจะเป็นแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์ นั่นคือ
  - ระดับกรมฯ – อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
  - ระดับ สคร. – ผู้อำนวยการ สคร. เป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
- ผู้บัญชาการเหตุการณ์มีหน้าที่ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชา

บทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์

- กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบัญชาการเหตุการณ์
- ติดตามสถานการณ์ของเหตุการณ์
- จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน (Incident Action Plan: IAP) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน
- ติดตาม ประเมิน และแก้ไขปัญหา การดำเนินงานในส่วนต่างๆ ของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- บริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ของระบบบัญชาการเหตุการณ์สำหรับการตอบโต้เหตุการณ์
- ประสานระดับนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร
- ตัดสินใจ ยกระดับ – ลดระดับ ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินฯ (Emergency Operation Center:EOC) และสั่งการหน่วยย่อยในระบบบัญชาการเหตุการณ์
- เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- ระบบในการบริหาร จัดการภาวะฉุกเฉินโดยอาศัยพื้นฐานของการกำหนดวัตถุประสงค์การทำงาน และการสื่อสารวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ทั่วถึง ชัดเจนทั้งองค์กรและผู้ปฏิบัติให้รับทราบวัตถุประสงค์ผ่านกระบวนการวางแผนร่วมกัน โดยประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอนหลัก ดังนี้
- ขั้นตอนที่ ๑: ทำความเข้าใจนโยบายและแนวทางของหน่วยงาน (Understand agency policy and direction)
- ขั้นตอนที่ ๒: ประเมินสถานการณ์ (Assess Incident Situation)
- ขั้นตอนที่ ๓: กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการกับเหตุการณ์ (Establish Incident Objectives)

ขั้นตอนที่ ๔: เลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ที่กำหนด (Select appropriate strategy or strategies to achieve objectives)

ขั้นตอนที่ ๕: ดำเนินการตามกลยุทธ์ (Perform tactical direction)

ขั้นตอนที่ ๖: กำกับ ติดตามการดำเนินการตามกลยุทธ์

ถึงแม้วัตถุประสงค์ในการจัดการกับเหตุการณ์จะถูกกำหนดตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่การกำหนดวัตถุประสงค์ในภาพรวมของเหตุการณ์ต้องอยู่บนพื้นฐานสำคัญที่ควรคำนึงถึงตามลำดับแรก

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงในการจัดการสาธารณภัย (๔C)

๑. การสื่อสาร(Communication)

ควรใช้ภาษาทั่วไปเพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ ที่เข้าใจง่าย เป็นที่เข้าใจร่วมกัน และใช้ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถสื่อสารและเข้าใจตรงกัน ลดความผิดพลาด ตลอดจนประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานอีกด้วย

๒. การควบคุมสถานการณ์ (Control)

ต้องสามารถควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติของผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนสื่อสาร และบริหารจัดการทรัพยากรที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ผู้บังคับบัญชาคนหนึ่ง (Span of Control) มีขอบเขตความรับผิดชอบเพียงใด มีผู้ใต้บังคับบัญชากี่คน มีหน่วยงานอยู่ในความควบคุมรับผิดชอบก็หน่วยงาน มีทรัพยากรที่ต้องบริหารจัดการก็หน่วย ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้าจะต้องสามารถที่จะกำกับดูแล ควบคุมการปฏิบัติงาน บริหารจัดการทรัพยากร ตลอดจนสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานภายใต้การบังคับบัญชาได้อย่างครอบคลุม การบริหารสั่งการในการทำงานจึงจะมีประสิทธิภาพ

๓. การบัญชาการ(Command)

ระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ และการสั่งการที่ชัดเจน โดยผู้บัญชาการเหตุการณ์นั้นควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ตลอดจนมีความเชี่ยวชาญในการบัญชาการเหตุการณ์นั้นๆ อาจมีความเป็นไปได้ว่าผู้บัญชาการเหตุการณ์จึงไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่สูงสุด

๔. การประสานงาน (Coordination)

กำหนดผู้รับผิดชอบประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทั้งหมดต่อไปจะเป็นการบรรยายถึงบทบาทหน้าที่ของกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุข ซึ่งอยู่ในฝ่ายข้อมูลและยุทธศาสตร์ ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มภารกิจด้านยุทธศาสตร์ และกลุ่มภารกิจด้านการปฏิบัติการ การจัดโครงสร้างว่ากลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุขจะอยู่ที่ใดในโครงสร้างของระบบบัญชาการเหตุการณ์ มักมีทางเลือก ๓ ทางคือ

๑. อยู่ในกับกลุ่มภารกิจด้านยุทธศาสตร์

๒. อยู่ในกลุ่มภารกิจด้านการปฏิบัติการ

๓. แยกออกมาเป็นกลุ่มภารกิจอีกกลุ่มภารกิจ โดยไม่ได้เข้าไปรวมอยู่ในกลุ่มภารกิจใดๆ

กรมควบคุมโรคให้ความสำคัญกับภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุขเป็นอย่างสูงจึงตัดสินใจที่จะแยกกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุขออกมาเป็นกลุ่มภารกิจอีกกลุ่มหนึ่งโดยไม่ไปขึ้นอยู่กับกลุ่มภารกิจใดหน้าที่ของกลุ่มตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุข

๑.ติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคและภัยสุขภาพ รวมทั้งเหตุการณ์ผิดปกติที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

๒.ประสานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เกิดเหตุเพื่อตรวจสอบข่าวการระบาดหรือเหตุการณ์ผิดปกติดังกล่าว ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงข่าวลือ พร้อมทั้งเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ มาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ทีมสอบสวนควบคุมโรคในพื้นที่ได้ดำเนินการไปแล้ว แนะนำมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ทีมสอบสวนควบคุมโรคในพื้นที่ควรจะทำเพิ่มเติม รวมถึงให้การสนับสนุนด้านวิชาการ หรือส่งทีมจากส่วนกลางร่วมสอบสวนและประสานการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เกิดเหตุ

/กรณีที่มีความจำเป็น..

- กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือทีมสอบสวนควบคุมโรคในพื้นที่ร้องขอ
๓. ประสานข้อมูลและปฏิบัติงานคู่ขนานกับผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
  ๕. จัดทำรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงของโรค/ภัยสุขภาพที่สำคัญระดับสูงหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง เสนอผู้บริหารทราบ
  ๖. รายงานเหตุการณ์เร่งด่วนที่สำคัญให้ผู้บริหารกรมควบคุมโรค
  ๗. สรุปเหตุการณ์การระบาดของโรค/ภัยสุขภาพ หรือเหตุการณ์ผิดปกติต่างๆ เสนอผู้บริหารทุกวัน
  ๘. สรุปสถานการณ์ที่สำคัญประจำสัปดาห์และจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร
  ๙. เสนอข้อพิจารณาเพื่อให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์ตัดสินใจระดับการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (เปิด EOC กรมควบคุมโรค)
๑. ติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคและภัยสุขภาพ รวมทั้งเหตุการณ์ผิดปกติที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
  ๒. ประสานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เกิดเหตุเพื่อตรวจสอบข่าวการระบาดหรือเหตุการณ์ผิดปกติดังกล่าว ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงข่าวลือ พร้อมทั้งเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ มาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ SRRT ในพื้นที่ได้ดำเนินการไปแล้ว แนะนำมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ทีม SRRT ในพื้นที่ควรจะทำเพิ่มเติม รวมถึงให้การสนับสนุนด้านวิชาการ หรือส่งทีมจากส่วนกลางร่วมสอบสวนและประสานการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เกิดเหตุ กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือทีม SRRT ในพื้นที่ร้องขอ
  ๓. ประสานข้อมูลและปฏิบัติงานคู่ขนานกับผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Subject Matter Experts: SME)
  ๔. ประเมินความเสี่ยงเหตุการณ์การระบาดของโรคและภัยสุขภาพ ว่ามีแนวโน้มเพิ่มระดับความรุนแรงหรือมีโอกาสขยายวงกว้างจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ภาพลักษณ์และเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่ อย่างไร
  ๕. บันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูล Event-based Surveillance ของสำนักระบาดวิทยา
  ๖. รายงานเหตุการณ์เร่งด่วน ตาม DCIR (Director Critical Information Requirement) ให้ผู้บริหารกรมควบคุมโรค ด้วยระบบ SMS ซึ่งบรรจุอยู่ในโปรแกรม Event-based Surveillance ภายใน ๓๐ นาที หลังได้รับทราบข่าวการระบาด/เหตุการณ์ผิดปกตินั้นๆ
  ๗. การรายงานเหตุการณ์เร่งด่วนอื่นๆ
    - ๖.๑ มีเหตุการณ์เร่งด่วน ที่อาจมีผลกระทบสูง จะต้องเสนอผู้บริหารภายใน ๑๒๐ นาที
    - ๖.๒ กรณีที่มีข่าวการระบาดของโรค/ภัยสุขภาพในต่างประเทศ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อประเทศไทย จะต้องประเมินความเสี่ยงและรายงานผู้บริหารภายใน ๒๔-๔๘ ชั่วโมง
  ๘. สรุปเหตุการณ์การระบาดของโรค/ภัยสุขภาพ หรือเหตุการณ์ผิดปกติต่างๆ เสนอผู้บริหาร ทาง Line : Sat DDC ภายในเวลา ๑๖.๐๐ น. ของทุกวัน
  ๙. จัดทำรายงานประเมินสถานการณ์ทางด้านสาธารณสุข (Risk Assessment) ของโรค/ภัยสุขภาพที่สำคัญระดับสูงหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง
เสนอผู้บริหารกรมควบคุมโรค ทางอีเมล ภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังทราบเหตุ
  ๑๐. สรุปสถานการณ์ที่สำคัญประจำสัปดาห์และจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในรูปแบบของรายงานประจำสัปดาห์ (WESR) บนเว็บไซต์ของสำนักระบาดวิทยาและหนังสือราชการถึงหัวหน้าส่วนราชการระดับกอง/สำนักขึ้นไป
  ๑๑. เสนอข้อพิจารณาเพื่อให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์ตัดสินใจระดับการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (เปิด EOC กรมควบคุมโรค)
- ***DCIR คือ เหตุการณ์เร่งด่วนที่ต้องรายงานผู้บริหารภายใน ๓๐ นาที

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะฉุกเฉิน

- ติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ อย่างใกล้ชิด
- ประสาน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำฐานข้อมูลให้พร้อมใช้
- กำหนดทางเลือกในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ร่วมกับทีมยุทธศาสตร์
- จัดทำสรุปรายงานการณโรค/ภัยสุขภาพ
- เสนอข้อพิจารณา ปิด EOC กรมควบคุมโรค

อัตรากำลัง SAT

- ขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานและปริมาณที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ
- ในภาวะปกติ:
  - ส่วนกลาง อาจใช้กำลังคนประมาณ ๕-๘ คน ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าทีม ผู้ช่วยหัวหน้าทีมและสมาชิกอีก ๓-๖ คน
  - ระดับเขต อาจใช้กำลังคนประมาณ ๒-๓ คน
- ในภาวะฉุกเฉิน: ใช้กำลังคนไม่น้อยกว่า ๕ คนต่อเวร ประกอบด้วย หัวหน้าทีม ผู้ช่วยหัวหน้าทีมและสมาชิกไม่น้อยกว่า ๓ คน ขึ้นอยู่กับขนาดปัญหาและความรุนแรงของเหตุการณ์ที่ประกาศเป็นภาวะฉุกเฉิน
- อัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานของกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุขขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานและปริมาณที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ ในปัจจุบันส่วนกลาง ใช้กำลังคนประมาณ ๕-๘ คนปฏิบัติงาน ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าทีม ผู้ช่วยหัวหน้าทีมและสมาชิกอีก ๓-๖ คน
- ระดับเขตสามารถพิจารณากำลังคนได้ตามความเหมาะสม โดยอาจใช้กำลังคนประมาณ ๒-๓ คน
- ในภาวะฉุกเฉิน กำลังคนของกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์สาธารณสุขขึ้นอยู่กับขนาดปัญหาและความรุนแรงของเหตุการณ์ และช่วงเวลาของการปฏิบัติการ
- โดยทั่วไปอาจใช้กำลังคนไม่น้อยกว่า ๕ คนต่อเวร ประกอบด้วย หัวหน้าทีม ผู้ช่วยหัวหน้าทีมและสมาชิกไม่น้อยกว่า ๓ คน
- จากประสบการณ์การทำงานโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางพบว่าในระยะแรก (สัปดาห์แรก) กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์มีความจำเป็นต้องใช้กำลังคนเป็นจำนวนมาก (มากกว่า ๘ คน) และจำเป็นต้องจัดเวรผู้ปฏิบัติงานเป็นผลัด (หรือเป็นกะ) วันละ ๓ ผลัด กำลังคนจึงจะเพียงพอกับสถานการณ์

บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

๑. เสนอกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์
๒. การจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)
๓. สนับสนุนด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในระบบ ICS
๔. ประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์/มาตรการให้เหมาะสมตามสถานการณ์
๕. จัดสรุปรายงานการดำเนินงาน (After Action Review, AAR) ในระยะฟื้นฟูหลังเกิดภาวะฉุกเฉิน
๖. จัดทำแผนประกอบกิจการ

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะปกติ

๑. ติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคและภัยสุขภาพ รวมทั้งเหตุการณ์ผิดปกติที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

๒. ประธานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุเพื่อตรวจสอบข่าวการระบาดหรือเหตุการณ์ผิดปกติดังกล่าว ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงข่าวลือ พร้อมทั้งเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ มาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ SRRT ในพื้นที่ได้ดำเนินการไปแล้ว แนะนำมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ทีม SRRT
  ๓. ในพื้นที่ควรจะทำเพิ่มเติม รวมถึงให้การสนับสนุนด้านวิชาการ หรือส่งทีมจากส่วนกลางร่วมสอบสวนและประสานการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เกิดเหตุ กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือทีม SRRT ในพื้นที่ร้องขอ
  ๔. ประสานข้อมูลและปฏิบัติงานคู่ขนานกับผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Subject Matter Experts: SME)
  ๕. ประเมินความเสี่ยงเหตุการณ์การระบาดของโรคและภัยสุขภาพ ว่ามีแนวโน้มเพิ่มระดับความรุนแรงหรือมีโอกาสขยายวงกว้างจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ภาพลักษณ์และเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่ อย่างไร
  ๕. บันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูล Event-based Surveillance ของสำนักระบาดวิทยา
  ๖. รายงานเหตุการณ์เร่งด่วน ตาม DCIR (Director Critical Information Requirement) ให้ผู้บริหารกรมควบคุมโรค ด้วยระบบ SMS ซึ่งบรรจุอยู่ในโปรแกรม Event-based Surveillance ภายใน ๓๐ นาที หลังได้รับทราบข่าวการระบาด/เหตุการณ์ผิดปกตินั้นๆ
  ๗. การรายงานเหตุการณ์เร่งด่วนอื่นๆ
    - ๖.๑ มีเหตุการณ์เร่งด่วน ที่อาจมีผลกระทบสูง จะต้องเสนอผู้บริหารภายใน ๑๒๐ นาที
    - ๖.๒ กรณีที่มีข่าวการระบาดของโรค/ภัยสุขภาพในต่างประเทศ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อประเทศไทย จะต้องประเมินความเสี่ยงและรายงานผู้บริหารภายใน ๒๔-๔๘ ชั่วโมง
  ๘. สรุปเหตุการณ์การระบาดของโรค/ภัยสุขภาพ หรือเหตุการณ์ผิดปกติต่างๆ เสนอผู้บริหาร ทาง Line : Sat DDC ภายในเวลา ๑๖.๐๐ น. ของทุกวัน
  ๙. จัดทำรายงานประเมินสถานการณ์ทางด้านสาธารณสุข (Risk Assessment) ของโรค/ภัยสุขภาพที่สำคัญระดับสูงหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง
เสนอผู้บริหารกรมควบคุมโรค ทางอีเมล ภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังทราบเหตุ
  ๑๐. สรุปสถานการณ์ที่สำคัญประจำสัปดาห์และจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในรูปแบบของรายงานประจำสัปดาห์ (WESR) บนเว็บไซต์ของสำนักระบาดวิทยาและหนังสือราชการถึงหัวหน้าส่วนราชการระดับกอง/สำนักขึ้นไป
  ๑๑. เสนอขอพิจารณาเพื่อให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์ตัดสินใจยกระดับการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (เปิด EOC กรมควบคุมโรค)
- ***DCIR คือ เหตุการณ์เร่งด่วนที่ต้องรายงานผู้บริหารภายใน ๓๐ นาที

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะฉุกเฉิน

- ติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ อย่างใกล้ชิด
- ประสาน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำฐานข้อมูลให้พร้อมใช้
- กำหนดทางเลือกในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ร่วมกับทีมยุทธศาสตร์
- จัดทำสรุปสถานการณ์โรค/ภัยสุขภาพ
- เสนอขอพิจารณา ปิด EOC กรมควบคุมโรค

อัตรากำลัง SAT

- ขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานและปริมาณที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ
- ในภาวะปกติ:
  - ส่วนกลาง อาจใช้กำลังคนประมาณ ๕-๘ คน ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าทีม ผู้ช่วยหัวหน้าทีมและสมาชิกอีก ๓-๖ คน

- ระดับเขต อาจใช้กำลังคนประมาณ ๒-๓ คน
- **ในภาวะฉุกเฉิน:** ใช้กำลังคนไม่น้อยกว่า ๕ คนต่อเวร ประกอบด้วย หัวหน้าทีม ผู้ช่วยหัวหน้าทีมและสมาชิก ไม่น้อยกว่า ๓ คน ขึ้นอยู่กับขนาดปัญหาและความรุนแรงของเหตุการณ์ที่ประกาศเป็นภาวะฉุกเฉิน

บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

๑. เสนอกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์
๒. การจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)
๓. สนับสนุนด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในระบบ ICS
๔. ประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์/มาตรการให้เหมาะสมตามสถานการณ์
๕. จัดสรุปทบทวนการดำเนินงาน (After Action Review, AAR) ในระยะฟื้นฟูหลังเกิดภาวะฉุกเฉิน
๖. จัดทำแผนประกอบกิจการ

ระดับของแผน: แผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินมี ๓ ระดับ

ระดับของการแผน

สามารถแบ่งการวางแผน ได้ ๓ ระดับ คือ

๑. ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic)
๒. ระดับปฏิบัติการ (Operational)
๓. ระดับกลยุทธ์ (Tactical)

ระดับยุทธศาสตร์

เป็นแผนระดับสูงสุดขององค์กร มักจะระบุแนวทางอย่างกว้างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดแผนชนิดอื่นๆ ส่วนใหญ่จะเป็นแผนระยะยาว

ระดับปฏิบัติการ

เป็นแผนที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ, ภารกิจ, การบูรณาการ, และการดำเนินการ ซึ่งเป็นแผนที่สอดคล้องกับแผนระดับยุทธศาสตร์

ระดับกลยุทธ์ (Tactical)

เป็นแผนที่กำหนดจุดมุ่งหมายระยะสั้น ซึ่งถ่ายทอดมาจากแผนปฏิบัติการ องค์ประกอบของแผน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม ขั้นตอนการปฏิบัติงาน งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

เสนอกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์ มีบทบาทหน้าที่หลัก คือ การนำเสนอ กลยุทธ์/มาตรการ ในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นๆ ให้กับ ผู้บัญชาการเหตุการณ์ และกลุ่มภารกิจต่างๆ เพื่อให้ดำเนินการควบคุมสถานการณ์ได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เหมาะสมกับเหตุการณ์นั้นๆ

อนึ่งในการเสนอกลยุทธ์ มาตรการ และเป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ กลุ่มภารกิจด้านยุทธศาสตร์ควรเสนอทางเลือกพร้อมวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์เป็นผู้ตัดสินใจ

การจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan: IAP)

ในทุกๆ เหตุการณ์ จะต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ ควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในระบบสามารถเข้าใจแผนการทำงานที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติงานตามระบบงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยทั่วไป แผนเผชิญเหตุต้องระบุรายละเอียดสำคัญประกอบด้วย

๑. วัตถุประสงค์ของเหตุการณ์
๒. รายละเอียดภารกิจ และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ รวมถึงผู้รับผิดชอบ
๓. ห้วงระยะเวลาในการปฏิบัติงาน หรือ Operational Period

/จะเห็นได้ว่ารายละเอียด...

จะเห็นได้ว่ารายละเอียดดังกล่าวในแผนเผชิญเหตุ เป็นการตอบคำถามสำคัญ “อะไร ใคร อย่างไร จะทำอะไรถ้า” นั้นเอง

สนับสนุนด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในระบบบัญชาการเหตุการณ์ เป็นการสนับสนุนข้อความรู้ด้านวิชาการที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานหลัก เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของโรค วิธีการติดต่อ วิธีการจัดการกับปัญหาในเชิงเทคนิคในสถานการณ์เฉพาะต่างๆ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลด้านวิชาการที่ดี ควรเป็นข้อมูลที่ สั้น กระชับ เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ ประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์/มาตรการให้เหมาะสมตามสถานการณ์

การติดตามและประเมินผล คือ กระบวนการในการสังเกตการณ์และบันทึกการปฏิบัติงานของผู้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามโครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ซึ่งในที่นี้ กลุ่มภารกิจด้านยุทธศาสตร์มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อขั้นตอนและวิธีการในการประเมินผล ดังนี้

๑) กำหนดกรอบวิธีการประเมินผล หมายถึง การกำหนดขอบเขตของการประเมินผล วิธีการ หัวข้อประเด็นที่จะทำการประเมินผลและการให้คะแนน

๒) สรุปผลและรายงาน คือ การนำผลที่ได้จากการสังเกตการณ์ บันทึกกิจกรรม จุดอ่อน จุดแข็ง ที่พบตามกรอบวิธีการประเมินผล และนำมาวิเคราะห์ประมวลผล สรุปรายงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์ และผู้เกี่ยวข้องทราบ

กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์ต้องทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนปฏิบัติงานตลอดเวลาทั้งในขณะที่กำลังปฏิบัติการจัดการภาวะฉุกเฉินอยู่เพื่อพัฒนาระบบงานในขณะนั้นให้ดียิ่งขึ้น หรือหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจจัดการภาวะฉุกเฉินไปแล้ว ซึ่งการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นภารกิจไปแล้วดำเนินการไปเพื่อการเตรียมการสำหรับรับมือภาวะฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นในครั้งต่อไป

การทบทวนและสรุปบทเรียนในระยะฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉิน เครื่องมือที่สำคัญมากเครื่องมือหนึ่งในการจัดการความรู้ คือ เรียนรู้ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งการเรียนรู้ก่อนลงมือทำ-ระหว่างทำ-หลังทำ

การเรียนรู้ก่อนทำ เป็นการทบทวน/หาข้อมูลของเรื่องที่จะทำ ว่าต้องดำเนินการอะไรบ้าง หรือสืบค้น เพื่อหาว่าเรื่องนั้นๆ มีใครทำไว้แล้วได้ผลดีบ้าง เราจะ “เรียนลัด” “ต่อยอด”ให้ดีขึ้นได้อย่างไร

การเรียนรู้ระหว่างทำ เป็นการทบทวน/ประเมินงานเป็นระยะๆ เพื่อนำไปปรับปรุงให้ดีกว่าเดิม

การเรียนรู้หลังทำงานเสร็จ หรือการสรุปบทเรียน ซึ่งอาจดำเนินการได้โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด คิดทบทวน/สอบถามวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ของงาน แผนงาน และวิธีการทำงานใน แต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปปรับปรุงงานในหรือวางแผนการดำเนินงานต่อไป

การสรุปบทเรียนมักให้ผู้รับผิดชอบงานตอบคำถาม ดังนี้

๑. เป้าหมายของงานนี้คืออะไร?
๒. เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินความคาดหมาย?เพราะอะไร?
๓. เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลน้อย หรือไม่บรรลุผล เพราะเหตุใด?
๔. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานนี้คืออะไร?
๕. ถ้าจะมีงานในลักษณะนี้อีก จะทำอย่างไรให้ดีกว่าเดิม?

จัดทำแผนประกอบกิจการ

แผนประกอบกิจการ หมายถึง แผนงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อรองรับหรือเรียกคืนการดำเนินงานให้กลับสู่ภาวะปกติ จะเป็นการสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานปกติสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานปกติต้องหยุดชะงัก เช่น อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ อัคคีภัย อุทกภัย การก่อเหตุวินาศกรรม หรือการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง เป็นต้น

แผนประกอบกิจการ ต้องครอบคลุมทุกภารกิจงานที่สำคัญและจำเป็นในองค์กร และผู้ให้บริการหลักที่เกี่ยวข้องมีการปรับปรุงแผนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอเพื่อสามารถนำไปดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายเมื่อต้องการ

/องค์ประกอบของแผนประกอบกิจการ...

องค์ประกอบของแผนประกอบกิจการ

- ๑) ขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินงาน เมื่อมีการหยุดชะงักของภารกิจงานที่สำคัญ เพื่อให้สามารถกลับมาดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
- ๒) ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงาน เช่น บุคลากร อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร เครื่องใช้ในสำนักงาน เอกสารสัญญา และกรรมธรรม์ประกันภัย เป็นต้น
- ๓) แผนการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกองค์กร
- ๔) แผนการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติงานสำรอง (Alternate Sites) ตามความจำเป็น โดยศูนย์ปฏิบัติงานสำรองควรอยู่ห่างจากศูนย์ปฏิบัติงานหลักพอที่จะไม่ได้รับผลกระทบเดียวกัน และไม่ควรร่วมใช้สาธารณูปโภคจากแหล่งเดียวกัน เพื่อป้องกันเหตุการณ์ที่มีผลกระทบในวงกว้าง โดยศูนย์ปฏิบัติงานสำรองต้องมีความพร้อมในการใช้งานได้ตลอดเวลา และสามารถรองรับเหตุการณ์ความเสียหายในระยะยาวได้
- ๕) องค์กรต้องมั่นใจว่าแผนประกอบกิจการ ความสอดคล้องกับแผนประกอบกิจการของประเทศด้วย

ความสำคัญของแผนประกอบกิจการ

แผนประกอบกิจการ เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะบรรเทาความรุนแรงเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินขึ้น ทำให้องค์กรสามารถดำเนินการต่อไปได้ในเวลาที่เหมาะสม โดยการปรับปรุงระบบงานในองค์กร อาคารสถานที่ หรือระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น ทั้งนี้ในกระบวนการจัดทำแผนควรได้รับความร่วมมือและการยอมรับจากบุคลากรในองค์กร สิ่งที่สำคัญสำหรับวิธีการเก็บรักษา ควรจัดเก็บรักษาแผนนี้ไว้อย่างน้อย ๒ ชุด โดยอยู่ที่ผู้รับผิดชอบงานหนึ่งชุด และเก็บสำเนาไว้นอกสถานที่ทำงานอีกหนึ่งชุด

นายदनัย เนวมาศย์ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ หัวหน้างานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ผู้ปฏิบัติ : ทีมปฏิบัติการหลัก

วัตถุประสงค์หน่วย (Unit Objectives)

อธิบายบทบาทและหน้าที่ของทีมปฏิบัติการหลักซึ่งประกอบด้วย :

๑. กลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค (Operations)
๒. กลุ่มภารกิจสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)
๓. กลุ่มภารกิจดูแลรักษาผู้ป่วย (Case Management)
๔. กลุ่มภารกิจด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ (Point of Entry)

โครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์

จากแผนภาพโครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ แสดงให้เห็นว่า ส่วนของผู้ปฏิบัติแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ทีมปฏิบัติการหลัก ได้แก่

- กลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค(Operation)
- กลุ่มภารกิจสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)
- กลุ่มภารกิจดูแลรักษาผู้ป่วย (Case Management)
- กลุ่มภารกิจด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ (Point of Entry)

๒. ทีมสนับสนุน ได้แก่ กลุ่มภารกิจด้านการสำรองเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ กลุ่มภารกิจด้านกฎหมาย กลุ่มภารกิจด้านการเงินและงบประมาณ กลุ่มภารกิจด้านการสนับสนุนกำลังคน และกลุ่มภารกิจด้านการประสานงาน

ในหน่วยการเรียนรู้นี้ จะกล่าวถึงเฉพาะทีมปฏิบัติการหลัก ซึ่งได้แก่

- กลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค(Operation)
- กลุ่มภารกิจสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)
- กลุ่มภารกิจดูแลรักษาผู้ป่วย (Case Management)

- กลุ่มภารกิจด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ (Point of Entry)

กลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค (Operations)

กลุ่มภารกิจที่ ๑ กลุ่มภารกิจปฏิบัติการ (Operation) มีหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและภาคสนาม ซึ่งหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจปฏิบัติการส่วนกลาง คือ

๑. กลุ่มภารกิจปฏิบัติการ
๒. ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือ และกระบวนการปฏิบัติงาน
๓. รวบรวมความรู้ มาตรฐาน มาตรการในการปฏิบัติงานภาคสนาม
๔. จัดทำรูปแบบการรายงาน จากกลุ่มภารกิจปฏิบัติการภาคสนามให้เหมาะสมกับเหตุการณ์
๕. การประสานงาน (ระบบเชื่อมโยงประสานข้อมูล) กับกลุ่มภารกิจปฏิบัติงานภาคสนาม

ส่วนหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจปฏิบัติการภาคสนาม คือ

๑. กำหนดมาตรการความปลอดภัยของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน
๒. ประเมินขนาด ความรุนแรง การกระจาย ของปัญหา (Rapid Assessment) และสรุปผลแจ้งศูนย์ปฏิบัติการผ่าน SA
๓. ปฏิบัติการควบคุมสถานการณ์ภาวะฉุกเฉินในพื้นที่
๔. รายงานสถานการณ์ และปัญหาอุปสรรค หรือร้องขอการสนับสนุนเพิ่มเติมกับศูนย์บัญชาการผ่าน Situation Awareness เป็น Real time
๕. รายงานผลการปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์ทราบ

ในกลุ่มภารกิจปฏิบัติการอาจจะประกอบด้วยหน่วยย่อยเพื่อที่จะปฏิบัติการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งหน่วยย่อยนั้นมีด้วยกัน ๓ แบบ คือ

๑. ชุดเฉพาะกิจ (Task Forces) คือ การรวมกลุ่มของทรัพยากร **หลายชนิด**ที่มีการสื่อสารร่วมกันปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของหัวหน้าชุดเฉพาะกิจ เช่น ฝ่ายสนับสนุน, หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรค, หน่วยค้นหาผู้ประสบภัยและกู้ชีพ,

กลุ่มภารกิจวางแผน, กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

สรุป (Summary)

ท่านสามารถอธิบายบทบาทและหน้าที่ของกลุ่มภารกิจต่อไปนี้ได้หรือไม่

๑. กลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค (Operation)
๒. กลุ่มภารกิจสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)
๓. กลุ่มภารกิจดูแลรักษาผู้ป่วย (Case Management)
๔. กลุ่มภารกิจด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศ (Point of Entry)

กลุ่มภารกิจสำรองวัสดุ เวชภัณฑ์ และส่งกำลังบำรุง

(Stockpiling and Logistics)

- ๑) จัดทำแผน สรรหา สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สำรองเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์เทคโนโลยีและสารสนเทศ (IT) อุปกรณ์และระบบสื่อสาร เสี่ยงและอุปกรณ์ยังชีพ และยานพาหนะตามแผนที่กำหนด
- ๒) จัดทำแผน กระจาย ดูแลกำกับ และจัดส่งเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์เทคโนโลยีและสารสนเทศ (IT) อุปกรณ์และระบบสื่อสาร เสี่ยงและอุปกรณ์ยังชีพ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามแผนที่กำหนด
- ๓) จัดทำแผน สรรหา จัดตั้งสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทีมปฏิบัติการ และศูนย์พักพิงสำหรับผู้ประสบภัย
- ๔) ดูแลรักษาทีมปฏิบัติการที่ได้รับการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย

/กลุ่มภารกิจกฎหมาย...

กลุ่มภารกิจกฎหมาย

- ๑) ทบทวน รวบรวม วิเคราะห์ พร้อมจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน และงานตอบโต้ภาวะฉุกเฉินอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ร่าง ปรับปรุง หรือเพิ่มกฎระเบียบ ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
- ๓) เป็นที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย
- ๔) สื่อสารและถ่ายทอดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้อง
- ๕) ประเมินผลกระทบของกฎหมายที่บังคับใช้
- ๖) ช่วยจัดทำคำร้องเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

กลุ่มภารกิจการเงินและงบประมาณ (Finance/Administration)

- ๑) วางแผนงบประมาณของ EOC ในภาวะฉุกเฉิน
- ๒) จัดทำระบบธุรการการเงิน งบประมาณ สนับสนุนภารกิจ EOC
- ๓) ติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณและรายงาน EOC
- ๔) สนับสนุนงบประมาณให้ทีมปฏิบัติงานได้ทันเวลา
- ๕) บันทึกเวลาปฏิบัติงานและจ่ายค่าตอบแทนตามเวลา
- ๖) สรุปรายงานทางการเงินและวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินการและความคุ้มค่า
- ๗) จัดทำประกันชีวิต ดำเนินการเรียกร้อง ดูแลชดเชยค่าเสียหายสำหรับอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

กลุ่มภารกิจกำลังคน

- ๑) จัดทำฐานข้อมูลกำลังคน พร้อมระบุสมรรถนะให้เป็นปัจจุบัน
- ๒) จัดหากำลังคนเข้าทำงานตอบโต้ภาวะฉุกเฉินตามที่อยู่บัญชาการเหตุการณ์กำหนด
- ๓) จัดทำแผนพัฒนากำลังคน และมีระบบกำกับติดตามประเมินผล
- ๔) จัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องของภารกิจองค์กรด้านสำรองกำลังคน (BCP)
- ๕) จัดทำ พัฒนา และประเมินระบบการสร้างแรงจูงใจ
- ๖) กำหนดตัวชี้วัดร่วมของแต่ละสำนัก/กลุ่มงานเพื่อให้เกิดการทำงานอย่าง

บูรณาการ

กลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ (Liaison)

- ๑) จัดทำทำเนียบเครือข่ายเพื่อการประสานงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข
- ๒) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข
- ๓) ประสานหาสถานที่สำหรับการทำงานของทีมย่อยต่างๆ ในศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) ให้เพียงพอ
- ๔) ประสานจัดการประชุม จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของระบบบัญชาการเหตุการณ์ และทีมย่อยของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- ๕) สรุปรายงานการประชุม ข้อเสนอ ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และสื่อสารข้อสั่งการไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว
- ๖) วางแผน ผลักดัน และติดตามให้ข้อสั่งการของผู้บัญชาการเหตุการณ์ได้รับการปฏิบัติอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
- ๗) ให้การสนับสนุนงานด้านบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกในทุกๆด้านให้กับทีมย่อยทุกทีมในระบบบัญชาการเหตุการณ์
- ๘) รับผิดชอบงานสารบรรณของระบบบัญชาการเหตุการณ์

กลุ่มภารกิจการสำรองวัสดุ เวชภัณฑ์ และส่งกำลังบำรุง (Stockpiling and Logistics)

- ๑) จัดทำแผน สรรหา สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สำรองเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์เทคโนโลยีและสารสนเทศ (IT) อุปกรณ์และระบบสื่อสาร เสปียงและอุปกรณ์ยังชีพ และยานพาหนะตามแผนที่กำหนด
- ๒) จัดทำแผน กระจาย ดูแลกำกับ และจัดส่งเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์เทคโนโลยีและสารสนเทศ (IT) อุปกรณ์และระบบสื่อสาร เสปียงและอุปกรณ์ยังชีพ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามแผนที่กำหนด
- ๓) จัดทำแผน สรรหา จัดตั้งสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทีมปฏิบัติการ และศูนย์พักพิงสำหรับผู้ประสบภัย
- ๔) ดูแลรักษาทีมปฏิบัติการที่ได้รับการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย

กลุ่มภารกิจกฎหมาย

- ๑) ทบทวน รวบรวม วิเคราะห์ พร้อมจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน และงานตอบโต้ภาวะฉุกเฉินอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ร่าง ปรับปรุง หรือเพิ่มกฎระเบียบ ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
- ๓) เป็นที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย
- ๔) สื่อสารและถ่ายทอดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้อง
- ๕) ประเมินผลกระทบของกฎหมายที่บังคับใช้
- ๖) ช่วยจัดทำคำร้องเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

กลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ (Liaison)

- ๑) จัดทำทำเนียบเครือข่ายเพื่อการประสานงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข
- ๒) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข
- ๓) ประสานหาสถานที่สำหรับการทำงานของทีมย่อยต่างๆ ในศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) ให้เพียงพอ
- ๔) ประสานจัดการประชุม จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของระบบบัญชาการเหตุการณ์ และทีมย่อยของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- ๕) สรุปรายงานการประชุม ข้อเสนอ ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และสื่อสารข้อสั่งการไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว
- ๖) วางแผน ผลักดัน และติดตามให้ข้อสั่งการของผู้บัญชาการเหตุการณ์ได้รับการปฏิบัติอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- ๗) ให้การสนับสนุนงานด้านบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกในทุกๆด้านให้กับทีมย่อยทุกทีมในระบบบัญชาการเหตุการณ์
- ๘) รับผิดชอบงานสารบรรณของระบบบัญชาการเหตุการณ์

ประธาน การฝึกอบรม ใน ๒ วันนี้ เรื่อง โครงการประชุมพัฒนาศักยภาพในการเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันโรคไข้หวัดนก ภายใต้โครงการความร่วมมือไทย – ลาว (นครพนม – คำม่วน) ในการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก “การประเมินพื้นที่ปลอดโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ชายแดน และการสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) ในการป้องกัน ควบคุมโรคไข้หวัดนก จังหวัดนครพนม-แขวงคำม่วน” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกท่านจะผ่านการฝึกอบรมทุกคน และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและชีวิตประจำวัน ต่อไป ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือจนสิ้นสุดการฝึกอบรม มีท่านใดจะเสนอต่อที่ประชุมหรือไม่ถ้าไม่มีขอปิดการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

-ไม่มี-

ปิดประชุม เวลา ๑๗.๐๐ น.

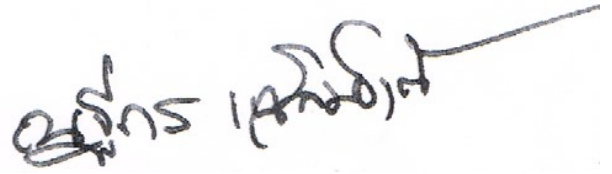
(ลงชื่อ)

(นางสาวชวลิตา มุกดาสนิท)

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

ผู้จัดบันทึกการประชุม

(ลงชื่อ)

(นายณัฐกร เฉลิมชาติ)

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม